

Kontakten

Ericsson
LM

Nr 2

1955

LM-ARNAS TIDNING

Kontakten

LM-arnas tidning

Ansvarig utgivare: Hugo Lindberg
Redaktör: Sivg. Eklund, tel. 453

Redaktionskommitté:

Olle Engström, TVpp, tel. 1750/159
Sten Tiberg, SpkC, tel. 633
Nils Fredriksson, Vt 19, tel. 1319
Albert Milton, Vt 30, tel. 1320

Lokalredaktörer:

J. Hagdahl, Ermi, tel. 56; E Hellström, Sieverts Kabelverk, tel. 319; J Wäneland, SER, tel. 305; S von Melsted SRA tel. 211; M Steiner, Kabelverket, Älvsjö, tel. 31; B Larsson, Alpha, tel. 47; A Hofström SIB, P Nyhult, Rifa, tel. 109; C G Löfgren, FÖB; E Wandel, RGA; G Falkman, HU; S Jönsson, Kairineholm; U Erling, Söderhamn; A Bergman, Karlskrona.

Omslagsbild:

På Utvecklingsavdelningens glaslaboratorium vid Huvudfabriken har instrumentglasblåsare Herbert Gottschalk sin dagliga gärning. Där tas hans yrkesskicklighet i anspråk för tillverkning av en mängd olika tekniska glasdetaljer, nödvändiga för Utvecklingsavdelningens arbete. På omslagsbilden håller han på att utforma en reningsapparat för vätgas.

Ur innehållet:

	Sida
Produkten, ej processen planlägger produktionen i nya blockorganisationen	23
EMAX premiärvisad i television	24
Lika många olycksfall i arbetet — men färre färdolyckor 1954	26
Landet med alla jordens klimat	27
Utvecklingsavdelningen	33
Utvecklingslaboratorium i Tyskland	35
Ny automatstation i Panama	36
LM-stöd åt elektronikforskningen	38
Idrottsnytt	38

Nytt bolag för mätare och instrument

Ett nytt bolag, *Aktiebolaget ERMI*, (RMI) har fr. o. m. 1 april 1955 övertagit teknik och försäljning för mätare och instrument (exkl. flygplansinstrument och diverse militärmaterial) samt sammansättningsavdelningarna jämte tillhörande detaljförråd för dessa produkter.

Verkstaden exkl. dessa avdelningar har överförts till moderbolaget med beteckningen BA/V. BA/V är underställd SpC direktör E Jonsson.

Chef för tillverkningen BA/VC är som hittills ingenjör A Nerlén.

Flygplansinstrument o. dyl. bildar en egen saksektion i moderbolaget BA/A, vars chef, BA/AC, är ingenjör S Holmqvist.

I samband med dessa organisationsändringar har direktör G Gerdhem överflyttats till Midsommarkransen.

Ingenjör A Drougge har utsetts till disponent i AB ERMI.

Nya patent inom koncernen

För följande uppfinningar, gjorda inom koncernen, har patent beviljats under tiden 1 januari—1 mars 1955 (förteckningen anger uppfinnarens namn och tjänsteställe, uppfinningens titel samt patentnummer):

Börjesson, A B, SIB — Instrumenttavla — 149 206.

Johnson, K G, HF/Xdp — Överföring av signaler mellan två telefonstationer — 149 390.

Nilsson, N E, Hf/AvkC, Jonsson, P G, HF/Cn, Rodnert, G O, HF/Avk — Identifierare av kopplingsvägar — 149 565.

Adenstedt, W J H, HF/Ymk — Överhörningskydd — 149 567.

Linderholm, S O, (tidigare SKV) — Varmluftstorkning av pappersisolerad kabel — 149 758.

Backmark, N E G, (tidigare HF/Ur) — Elektronrörsanordning — 149 852.

Person, L B, HF/T4d, von Sivers, C H, HF/T4e, Wadö, R K, HF/T4e, Wickman, K R, HF/T4f — Elektronisk omkopplingsanordning — 149 929.

Lundkvist, K A, Up, Wiberg, E A, HF/AA — Koordinatväljare — 149 931.

Ny styrelse vid Huvudfabrikens verkstadsklubb

Val av styrelse för Huvudfabrikens Verkstadsklubb ägde rum i matsalarna vid HF och Tellusfabriken den 16 och 17 mars. Den nya styrelsen består av: ordf. Hilding Nilsson, Vt 39 (omval), vice ordf. Olle Svensson, Vt 19 (omval), kassör Gunnar Pettersson, Vt 13 (nyval), övriga ledamöter: Albert Milton, Vt 30 (omval), sek. Axel Hedin, Vt 25 (omval), Axel Palmqvist, Vt 45 (nyval), och Yngve Lind, Vt 13 (nyval).

Till revisorer omvaldes Gustav Nilsson, Vt 15, Verner Holmberg, Vt 36, och Rickard Hägg, Vt 42.

Verkstadsklubbens representanter i företagsnämnden är Hilding Nilsson, Vt 39, Arthur Ericsson, Vt 27, Edwin Nordström, Vt 11, Ture Fast, Vt 15, Verner Holmberg, Vt 36, Olle Svensson, Vt 19, och Gunnar Pettersson, Vt 13.

Fem fria lördagar

Efter samråd med berörda personalorganisationer har följande bestämts beträffande fria lördagar för tjänstemännen vid Huvudfabriken samt direktionsavdelningarna.

Följande lördagar hållas kontoren stängda sommaren 1955: 2/7, 30/7, 6/8, 13/8 och 20/8. (Verkstaden håller stängt för semester 4/7—23/7, samt har samma fria lördagar.) Om så erfordras, kan efter avdelningschefs bestämmande viss jourtjänst beordras på ifrågavarande lördagar.

Tjänstemän, som åtnjuter semester eller är beordrad att arbeta någon av nämnda fria lördagar kan efter avdelningschefs godkännande utfå ledighet på annan lördag under tiden juni—augusti.

De fria lördagarna skola inarbetas genom att arbetstiden börjar 15 min. tidigare än ordinarie arbetstid fr. o. m. den 26/5—31/8 1955. Arbetstiden blir sålunda under denna period för personal med ordinarie arbetstid 8.45—17.00 följande:

26/5—31/5

Måndag—fredag 8.30—17.00
Lördag 8.30—12.45

1/6—31/8
(sommartid)

Måndagar 9.30—16.00
Tisdag—fredag 8.30—16.00
Lördagar, då kontoren
ej äro stängda 8.30—12.45

Tjänstemännen på avd. V samt vid TV ha samma fria lördagar, som ovan nämnts. Beträffande inarbetandet av tiden gälla särskilda regler, vilka meddelats eller komma att meddelas dessa tjänstemän.

Lunchtiderna ändras icke till följd av de ändrade arbetstiderna.

De ändringar i turlistorna för spår- vägstrafiken, som föranledas av de ändrade arbetstiderna meddelas senare.

Nya män — nya uppgifter

Direktör Sixten Olstedt, Rifa, flyttade till Sieverts Kabelverk den 1 mars 1955, fr. o. m. vilken tidpunkt ingenjör Torsten Skytt utsetts till verkstäl- lande direktör i AB Rifa.

Ingenjör Arne Mohlin efterträder ingenjör Skytt som chef för Transmissionsverkstaden, TVC, och ingenjör Göte Jonson efterträder ingenjör Mohlin som TVtC.

Produkten planlägger produktionen

i den nya blockorganisation, som genomförts på verkstaden i Midsommarkransen

Tillverkningen i verkstaden vid Midsommarkransen omfattar många olika produkter, f. n. grupperade i 13 varuslag. I verkstadens detaljkartotek finns ca 22 500 kort på olika förrådsförda detaljer för dessa produkter, vartill kommer ca 12 000 tillfälliga kort på detaljer med sporadisk förbrukning. Hittills har detaljtillverkningen varit upplagd så att pressning utförts på en verkstadsavdelning, svarvning på en annan, finmekanisk bearbetning på en tredje osv. Vid en tillverkning av sådan omfattning som den nuvarande är det emellertid ur flera synpunkter motiverat att dela upp tillverkningen i enheter, block, vilka var för sig mer självständigt svarar för tillverkningen av vissa produkter.

Arbetet med en sådan uppdelning vid Huvudfabriken har pågått sedan augusti i fjol. Efter ingående undersökningar beslöts då att tillverkningen skulle uppdelas i fyra block, nämligen

Block 1: reläsatser, reläer

Block 2: stativ, koordinatväljare

Block 3: småväxlar, manuell materiel, jacklister och diverse specialapparater

Block 4: styckeverkstad

Block 1 och block 2 med 550 respektive 300 arbetare har, jämfört med de övriga blocken, en relativt enhetlig produktion. Ungefär en fjärdedel av detaljkartotekets kort hänförs till dessa block, men de svarar för cirka 60 % av produktionen. Block 3 har på sin lott fått tillverkning av småväxlar, såväl manuella som automatiska, samt vissa i färdigprodukter ingående

Verkstadschefen, överingenjör Stig Jacobsson, berättar här om vad man strävar efter att åstadkomma med den nya tillverkningsorganisationen, där produkten, ej processen, bestämmer tillverkningsgången

artiklar, såsom jack-, lamp- och kontrollister. Vidare svarar block 3 för tillverkningen av en del speciella apparater, såsom myntapparater och telefonsvarare. Antalet arbetare inom blocket är för närvarande närmare 250. Block 4 är uppdelat i en grovmekanisk och en finmekanisk avdelning. Den grovmekaniska tjänar som en slags legoavdelning till de övriga blocken. Här tillverkas all balk till stativ, vidare stommar för väljare och huv till reläsatser, register och väljare. Av blockets cirka 350 arbetare sysselsättes hälften på den grovmekaniska avdelningen. Den finmekaniska avdelningen utför till stor del experimentkonstruktioner och arbeten av engångskaraktär.

Då de olika blocken är förlagda inom samma byggnad är det praktiskt att vissa avdelningar äro gemensamma. Sådana är avdelningarna för automat-svarvning, ytbehandling och verktygstillverkning.

Uppdelningen och flyttningen av maskinparken är nu till stor del genomförd. Flera hundra maskiner av olika slag har berörts av dessa omplaceringar. Samtidigt har många gamla

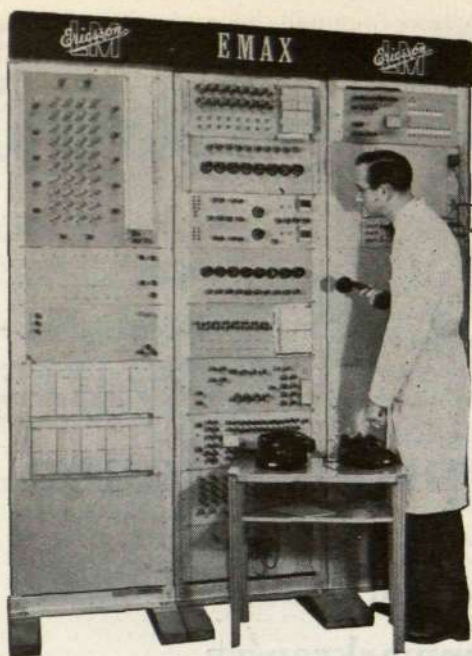
maskiner ersatts med nya. Vissa maskiner, lämpade därför, har placerats på sina nya platser utan fastsättning i golvet. Härigenom kan uppställningen av maskinerna smidigare anpassas till kravet på korta transportvägar och förenklat hanteringsarbete.

Fördelarna med denna omplacering av maskinerna, varvid man tagit hänsyn till produkt i stället för till process kan bäst illustreras med ett exempel.

För tillverkning av en ankarbrygga erfordras 18 operationer. Tidigare utfördes dessa på fem avdelningar, varvid tio förmän togs i anspråk innan partiet var färdigt. Mellan flertalet operationer transporterades det till våg för kvantitetskontroll. Genomloppstiden genom verkstaden för partiet var ca 13 veckor. Enligt nuvarande metod passerar partiet endast tre avdelningar, och inte flera än fyra förmän ha att ta befattning med detaljen. De fjorton första operationerna utföras inom ett 50 m² stort utrymme, och genomloppstiden är ca 2 veckor.

Visserligen kan ej all detaljtillverkning få ett lika gynnsamt förlopp, men genom uppdelningen skapas bättre förutsättningar för en tillverkningsrationalisering. Av stor betydelse är också den koncentreringsansvar för tillverkningen av en produkt, som blockbildningen innebär. Och därtill kommer slutligen att fördelningen av kostnaderna för olika produkter kan göras rättvisare.

Stig Jacobsson

EMAX

— LM:s elektroniska automatväxel —
premiärvisad i television

Vid ett föredrag inför Svenska Elektroingenjörssällskapet i början av mars redogjorde ing. Gunnar Svala, UsC, för de principer, som tillämpas vid konstruktion av elektroniska automatväxlar. I anslutning till föredraget premiärvisades LM Ericssons elektroniska experimentväxel, som är uppställd på HF i Midsommarkransen, med hjälp av televisionsöverföring till föredragslokalen på Svenska Teknologföreningen. Ing. Svala berättar här om den nya växeln.

Allt oftare kan man i pressen läsa om nya landvinningar inom och tillämpningar av elektronik. Den utnyttjas inom snart sagt alla vetenskapens och teknikens områden och har också kommit till nytta inom näringsliv och handel, hem och nöjesindustri.

Från början var elektroniken förknippad med telekommunikationstekniken: radio och långdistanstelefonin möjliggjordes, när elektronröret kom fram. Dessa tillämpningar ha under årens lopp utvecklats långt; vi ha nu television och koaxialförbindelser.

När det gäller automattelefonin har man däremot hittills använt sig av enbart elektromekaniska hjälpmedel: reläer och väljare. Bland ledande telefonföretag världen runt studerar man möjligheten att utnyttja elektronikens resurser även i automatiska telefonväxlar. I någon omfattning har detta redan ägt rum, så att vissa funktioner, som krävas för upp- och nedkoppling av samtal övertagits av elektroniska komponenter. Det är då endast i mindre utsträckning fråga om vanliga elektronrör av den typ, som

Teknologföreningens hörsal var fylld till sista plats under ing. G Svalas föredrag. Två av SRA:s sex TV-mottagare syns på bilden.

t. ex. användes i radiomottagare. Mera lämpade är gasfyllda s. k. kallkatodrör. De kräver nämligen ej glödström och »förslitas» ej heller i vilotillstånd, som är det normala i en telefonstation.

Helt kontaktlösa växlar, där även taltransmission går över elektroniska kontakter finns endast i experimentutförande. För att nedbringa underhåll för rörbyten och strömförbrukning är det angeläget att antalet elektronrör med glödkatod minskas till det yttersta. Av kända projekt är nog den experimentväxel, som nu färdigställd på Utvecklingsavdelningen vid LM Ericsson i det avseendet unik.

Arbetet på denna växel, som döpts till EMAX (Electronic Multiplex Automatic Exchange) har pågått sedan 1951.

Radiokristaller i modern upplaga

Själva talkontakterna i växeln är uppbyggda av s. k. germaniumdioder, som kan sägas vara en modern fullkomnad upplaga av de kristalldetektorer, som användes i radions barn-dom. Något »sökande» efter en god kontaktpunkt behöver man nu inte be-fatta sig med, utan den lilla metallspetsen har redan vid tillverkningen svetsats till kristallen. Germaniumdioden är hermetiskt sluten i glashölje och inte större än en tändsticka.

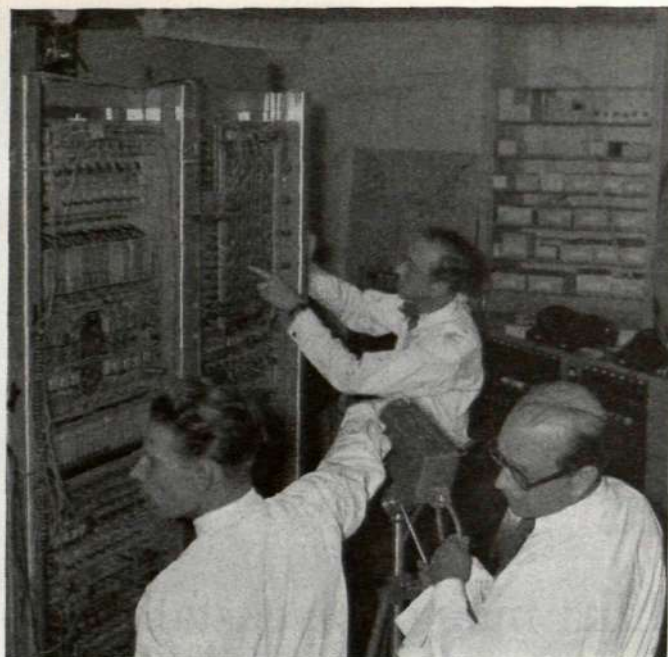
Priset på germaniumdioder är emel-lertid högre än på vanliga relä- och väljarkontakter och man måste där-för försöka nedbringa antalet elek-troniska väljarkontakter. Det är möj-ligt genom att tillämpa den s. k. multiplexprincipen, dvs. att på en och samma tråd samtidigt överföra flera samtal, ett förfarande, som i och för sig inte är nytt. Vid bärfrekvensför-bindelser kan ju flera telefonsamtal överföras över samma ledning genom att de sändas på olika frekvenser. I det här fallet skiljes dock inte samta-len på det sättet, utan därigenom att de förekomma på den gemensamma ledningen under skilda, mycket korta tidsmoment.

8 000 avbrott i sekunden märks inte

Varje samtal, som utväxlas genom EMAX, förekommer på den gemen-samma ledningen, som kan sägas mot-svara snöret i en snörväxel, under en tid av endast 10 μ s (1 μ s = 1 mi-krosekund = 1 miljondels sekund) i stöten. Efter ett mellanrum på ca 6 μ s kommer sedan nästa samtal etc., och efter 125 μ s återkommer det första samtalet, och så upprepas hela förlop-pet. Med andra ord, varje par av sam-talande abonnenter får tillgång till en och samma ledning 8 000 ggr/s och vid varje tillfälle endast under 10 μ s. På en gång kan upp till 8 samtidiga sam-tal utväxlas, och antalet abonnenter, som kan inkopplas är 100. Antalet ger-maniumdioder är drygt 1 000. Därtill kommer ca 850 torrlirkriktare av van-lig typ. Antalet elektronrör med glöd-katod är endast 143, under det att det finns drygt 400 kallkatodrör i växeln.

Trots den förenkling, som har kunnat genomföras genom att minska antalet rör är den nu presenterade lösningen ännu inte på långt när mogen för

EMAX var uppställd på U:s laboratorium och demonstrerades av dr W Jacob, som är i aktion i bakgrunden. Bakom den sökarlösa TV-kameran t. v. ing. G Hintze, SRA, som måste ställa in bildskärpan med ledning av en bild på en kontrollmottagare i rummet, och t. h. programledaren dr NDahlbeck från Radiotjänst. Bilden är tagen under en repetition före TV-visningen.

exploatering. Mycket utvecklingsarbe-te återstår innan man kan räkna med att sätta in helelektroniska automat-växlar i praktisk telefondrift. Kort sagt, EMAX representerar snarare 1960-talets telefonteknik, slutar ing. Svala.

Demonstration på sex televisionsapparater

Vid det föredrag, som ingenjör Svala höll för Svenska Elektroingenjörsför-eningen kunde EMAX, som är station-erad i Utvecklingsavdelningens labo-ratorium i Midsommarkransen, demon-streras i Teknologföreningens lo-kal vid Brunkebergstorg med hjälp av television. Vid överföringen användes en kamerautrustning, iordningställd av Svenska Radioaktiebolaget. Kame-ran var av den behändiga och enkla typ, »vidicon», som närmast är av-sedd för industriella ändamål.

Från tornet på Huvudfabriken ordna-des överföringen till sändaren på Tek-niska Högskolan med hjälp av radiolänk, och programmet mottogs i före-dragslokalen på normala televisions-mottagare med relativt stor bildskärm (21"), som ställts till förfogande av SRA. Direktbilderna från EMAX om-växlade med förklarande direktbilder, återgivna med Teknissändarens di-rektbildsprojektor, och kommentera-des av föredragshållaren. På Tekno-logföreningen fanns ett antal normala telefonapparater inkopplade över di-rektledning till EMAX i Midsommar-kransen, och med hjälp av dessa ap-parater kunde växeln funktion visas i bild och samtal utväxlas. Det fanns också möjlighet att få svar från 5 tele-fonsvarare, anslutna till EMAX.

På Utvecklingsavdelningen hade dr W Jacob, Us, och hans medhjälpare, ing. Lars Ulin och Erik Melcher det hett om öronen framför TV-kameran. Bak-om den stod ing. G Hintze från Radio-bolaget och fångade dr Jacobs de-monstration i bild. Över U:s televi-sionsstudio svävade i övrigt tekn. lic. Björn Nilssons ande. Liksom vid de förberedande, rätt omfattande arran-gemangen hade han också kroppsligen slitit sig från arbetet på SRA och kunde glädja sig åt att allt fungerade som det skulle på upptagningsviden. I gott och intimt samarbete med programle-daren, Radiotjänsts dr Nils Dahlbeck, och personalen på Teknis blev resul-tatet en lyckad TV-premiär för EMAX. Teknologföreningens lokal var fylld till trängsel.

Teknikorientering på Sällskapet LME

Sällskapet LME hade kallat sina med-lemmar till sammanträde på Tekno-logföreningen den 3 mars. Hörsalen var fylld till sista plats med LM-are som ville höra dr. Jacobaeus, DU, ge en kort översikt över LME-tekniken, ing. Svala, UsC, lämna en redogörelse för elektroniska telefonsystem, över-ing. Alexandersson, AC, tala om den pågående reläutvecklingen, ing G Tha-mes, TasC, beskriva Erifonen och övering. Lundvall, TbC, beröra pro-blem vid överföring av televisionspro-gram. Sistnämnda programpunkt fick sin praktiska belysning, då sällskapets medlemmar under kvällen fick se re-sultatet av en generalrepetition, som samtidigt pågick för en televisionsde-monstration av EMAX — LM:s elek-troniska växel.

Huvudfabriken med Danderyd-, Tel-lus- och Örbyfabrikerna lyckades hål-la olycksfallsfrekvensen vid samma nivå, 6,2 per 100 årsarbetare, som un-der 1953, när det gäller olycksfall i arbete. Färdolycksfallen har sjunkit något från 2,3 till 2,2, och den totala frekvenssiffran blir alltså 8,4 mot 1953 års 8,5.

Med tanke på att verkstäderna har ökat personalen med ett par hundra personer och att omsättningssiffrorna varit rätt höga, får man anse re-sultatet att hålla positionen från 1953 gott. Totala antalet olycksfall har ökat från 207 till 215, knappt 4 %, vil-ket var väntat med anledning av ovannämnda omsättning av arbets-kraft.

Lika många olycksfall i arbetet — men färre färdolyckor 1954

De inträffade olycksfallen fördelar sig enligt nedanstående tabell. Siffrorna inom parentes är motsvarande siffror från år 1953.

Arbetets art vid olyckstillfället	Antalet olycksfall	
	Totalt	Procent
Manuellt	96 (99)	44,7 (47,8)
Maskinellt	39 (35)	18,1 (16,9)
Färd inom arb.	22 (16)	10,2 (7,7)
Färd till och från	58 (59)	27 (27,6)
Summa	215 (207)	100 (100)

Flera olycksfall men färre sjukdagar

Glädjande är, att trots att antalet olycksfall steg från 207 till 215, minskade sjukdagarna rätt kraftigt. År 1953 hade vi inte mindre än 5 506 sjukdagar på grund av olycksfall i arbetet, medan motsvarande siffra för 1954 blev så låg som 3 695, en sänkning med inte mindre än 32,9 %. Genomsnittet sjukdagar per olycksfall var 21,8 mot 32,7 föregående år. Ut-räknat per årsarbetare blir det 1,4 förlorade arbetsdagar per man. Så lågt har vi bara kommit en gång tidi-gare, år 1950, då vi uppnådde exakt samma siffra.

Att antalet sjukdagar sjunkit med nära en tredjedel beror på att olycks-fallen har varit av mycket lindrigare art än tidigare. Som vanligt åstadkom färdolycksfallen den längsta konva-lescenstiden. Medeltalet sjukdagar för dessa är 28,5 per olycksfall, men även här har antalet sjukdagar sjunkit av-sevärt. Motsvarande siffra för år 1953 var 48,6, vilket betyder en minskning för 1954 med 41 %.

Olycksfallsersättning

Den olycksfallsersättning, som under året utbetalats till arbetare och tjäns-temän vid HF och Kh, utgjorde 62 379 kr. För år 1953 var motsvarande siffra 83 685 kr och för år 1952, 114 940 kr. Siffrorna för 1954 är dock ej slutgil-tiga, då ytterligare kostnader tillkom-mer för olycksfall, som ännu ej slut-reglerats.

Första kvartalet värst

Av kvartalerna befäste det första sin position som det mest riskabla med 65 olycksfall. God tvåa kom tredje kvartalet med 60, därefter det fjärde med 50 och slutligen det andra med 40 olycksfall. Av månaderna utmärkte

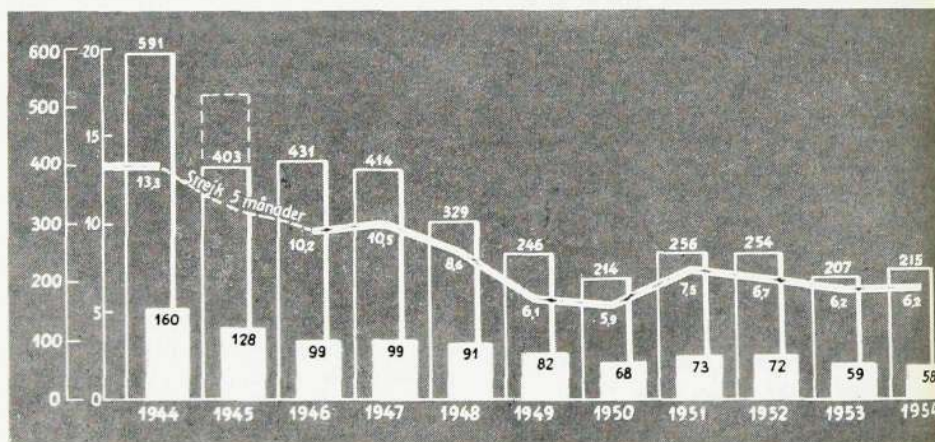
man räknar med 8,5 timme i stället för 5,5, upp till samma siffra nämligen 42. Det tycks som om vaksam-heten skulle avtrubbas inför söndags-ledigheten.

Kritiska timmen 10—11

För att fortsätta jämförelsen från år 1953, så har även under det gångna året den kritiska timmen inträffat mellan kl. 10 och 11, då inte mindre än 24 olycksfall inträffat. Timmarna närmast efter frukost 9—10 och efter lunchen 12—14 är olycksfallsrisken minst, då under dessa timmar endast 11 olycksfall inträffat.

Förlorade arbetsdagar varierar mellan 0 och 15,4

Fyra avdelningar Vt04, 10, 14 och 26 klarade sig helt utan olycksfall och hade följaktligen inga frånvarodagar av denna orsak. Av de övriga leder interna transporten, Vt24, stort även

De höga staplarna anger totala antalet olycksfall, de lägre färdolycksfallen till och från arbetet. Kurvan visar antalet olycksfall i arbete per 100 årsarbetare.

sig mars även i år med inte mindre än 28 olycksfall. I stort sett fördelade sig olycksfallen ganska jämnt över hela året, men första kvartalet är det som år efter år ligger i täten med många olycksfall och tycks vara mest riskfyllt. Att mars månad hjälper till att försämra första kvartalets statistik förklaras kanske av att många re-dan då börjar att cykla till arbetet. Under de då rådande vägförhållan-dena inträffar många trafikolyckor, som avsevärt försämrar statistiken för denna månad.

Torsdag olycksdag 1954

Av veckans dagar var under 1953 måndagarna den dag då de flesta olycksfallen inträffade, nämligen 41. Under 1954 har en förskjutning ägt rum, så att torsdagarna har gått upp till ledningen med 42 olycksfall. Lik-som år 1953 kommer lördagarna, om

i år med inte mindre än 15,4 förlora-de arbetsdagar per årsarbetare, en ökn-ing från 1953 med 0,8. Vt07 belägger även i år en säker andra plats med 6 förlorade arbetsdagar per årsarbe-tare mot 12,3 föregående år, alltså en minskning med över hälften. Efter dessa två är det ett långt hopp till närmaste avdelningar, Vt12 och 13, som båda hade 2,9 sjukdagar per års-arbetare. Medelsiffran förlorade ar-betsdagar för hela fabriken är som ovan nämnts så pass låg som 1,4.

Som slutomdöme får man väl säga, att 1954 har varit ett gott år ur säker-hetssynpunkt. Vi måste dock kunna åstadkomma betydligt lägre frekvens-siffror i vår olycksfallsstatistik. Men hur uppnå detta? Jo, genom att oför-trutet arbeta vidare på den redan in-slagna vägen, att genom samverkan i säkerhetsarbetet göra LM Ericsson till säkerhetens mönsterföretag.

Arne Fagerman

I förgrunden Plaza de la Constitución i Santiago, Chiles välbyggda huvudstad med ca 1,4 milj. invånare. Kartskissen nedan visar Chiles läge på den sydamerikanska kontinenten.

Landet med alla jordens klimat

Från Chile, kontrasternas land, 430 mil långt från norr till söder, berättar ing. Bengt Looström, chef för försäljningsbolaget Cia Ericsson de Chile S.A. i Santiago, något om land och folk och ger några glimtar från bolagets verksamhet på den chilenska marknaden.

Det där långa landet på Sydamerikas västkust, Chile, vad kommer vi egentligen ihåg om det från våra skoldagars geografi? Inte så mycket, eller hur? Kanske att det är ett land med höga berg, koppar och salpeter, kanske också att huvudstaden heter Santiago och dess hamnstad Valparaiso, som då och då ruskas av jordskalv.

Om vi skulle försöka att öka läsarens vetande om landet en smula så får vi till att börja med nämna att Chile sträcker sig från 18° till 56° sydlig bredd och dessutom har en sektor av sydpolskontinenten, samt att det utsätts för jordskalv över 300 gånger om året. Till landet hör dessutom Rapa Nui eller Islas de Pascua, kända på svenska som Påsköarna och belägna i Stilla oceanen på 3 900 kms avstånd från den chilenska kusten. Slår vi så upp Nordisk Familjebok, hittar vi en del lustiga uppgifter, som i detta sammanhang skall korrigeras. Det är inte de miljoner fiskätande fåglarna, som flyger omkring och släpper chilesalpeter. Detta fåglarnas bidrag till våra gödslingsmedel kallas som bekant guano, och landet där de »gör ifrån sig» är Peru. Chilesalpeteren däremot kommer från gamla havsavlagringar i norra Chiles öknar och kemisterna lärde oss en gång att det var natriumnitrat, som bland annat användes för gödsling av våra sockerbeter.

Inte heller består landets befolkning, som ett uppslagsverk så vackert uttrycker sig, »till 60 procent av negrer och blandraser». I Chile finns inte en enda neger! Befolkningen är till större delen helt vit; i minoritet finns indianer och mestiser.

Med en totallängd av 4 300 km bjuder landet på alla jordens klimat, och som en följd av detta en variation på produkter från växtvärlden, som man sällan finner i andra länder. Djurriket är relativt fattigt på däggdjur men så mycket rikare på havets läckra produkter. I Chile finns inga för människan farliga djur; inga giftormar eller andra märkvärdiga reptiler. Naturen är ståtlig men samtidigt vänlig och inbjudande. Det är inget, som hind-

Alameda Bernardo O'Higgins 1761 är adressen till L.M. Ericssons försäljningsorganisation i Santiago. De moderna lokalerna inrymmer också utställningshall för Ericsson-produkter.

rar att man på morgonen åker skidor på 3 000 meters höjd och på eftermiddagen lögar sig i Stilla havets blå böljor. Chile kan nog sägas vara det land i Sydamerika där svensken finner sig bäst till rätta, både med hänsyn till folk, klimat, natur och annat. Få är de svenskar, som inte längtar tillbaka till Chile när de en gång lämnat det.

Ericsson-produkterna välkända i Chile

Ur Ericsson-synpunkt är landet också intressant. Visserligen ligger telefon-driften för närvarande i händerna på I. T. & T. (International Telephone & Telegraph Corporation), men det finns ändå mycket att göra och LM:s produkter har gott namn om sig. Vi har under årens lopp installerat ett 150-tal småväxlar, sålt ca 50 000 elektricitetsmätare samt försvarliga mängder av andra koncernens produkter. I Arica, den eviga vårens stad på gränsen till Peru, har installerats en 500-central i municipalitetets regi, en central som redan nu behöver utökas till det tredubbla.

I landets största bankbyggnad, Banco del Estado de Chile, har installerats en AG-växel på 280 linjer med 38 föreningslinjer till stadsnätet. Denna växel har tilldragit sig vederbörlig uppmärksamhet för dess gedigna utförande, prydliga montage och snabba utväxling av inkommande samtal med knappats och snörlös expedition. Också andra svagströmsanläggningar har installerats: tjuvalarm, sökaranlägg-

ning, konferenstelefon och nattvaktskontroll med centralograf, de tre sistnämnda i kombination med telefonväxel. Banken har också beställt en klockanläggning med dubbla synkroniserade huvudur, stämpelapparater, blankettstämplare o. d. Som ett kuriosum kan nämnas talmaskinen, den första i sitt slag i Chile. Ringer man upp banken, svarar en vän kvinnlig stämma: »Banco del Estado.» Man försöker lägga en sympatisk sordin på sin egen röst då man framför sitt ärende och blir en smula konsternerad då en grov manlig stämma hörs: »Un momento señor!»

Fritidseldorado för bergsklättrare och sportfiskare

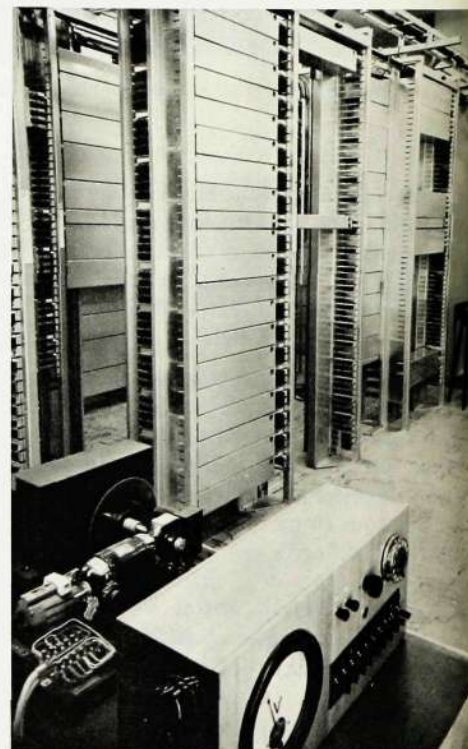
Fritiden i Chile? Ja, för bergsklättring, för den som har fallenhet för den sporten, är Chile givetvis paradiset. Bergen har man inpå sig vart man än vänder blicken. Vintern, som är relativt kall på Santiagos breddgrad, ger goda tillfällen till skidåkning över 2 000 meters höjd, där det faller ymnigt med snö. Chiles skidsportarter är världsberömda och turisttillströmningen stor. Endast en timmes bilresa från Santiago för oss upp på 2 600 meters höjd på vägar, som säkerligen inte skulle vara tillåtna för biltrafik i Sverige. En linbana drar sedan skidåkaren vidare upp till 3 100 m varifrån han eller hon får ta sig ned efter tycke, färdighet och smak. Det är en våldsamt ståtlig an-

blick, som möter ens öga på denna höjd. Himlen är svartblå, de omgivande bergen, som reser sig till 6 000 m, är täckta av upp till 20 m djup snö och luften tunn och kristallklar. Väderleken på dessa höjder är emellertid synnerligen nyckfull och en snöstorm kan sätta in på några minuter. Många människor faller årligen offer för dessa stormar och påträffas nästan aldrig.

Fiske är också en omtyckt sport. Bäcker och floder är fulla av laxforell och regnbågsforell av nästan otrolig storlek. Att den entusiastiske sportfiskaren under en enda dag får 10—15 foreller på ett till fyra kilos storlek hör ingalunda till ovanligheterna. Fiskarens bön: »Gracious God, give me once such a big fish that I'll never have to lie about it» — fritt översatt: Gode Gud, ge mig nån gång en så stor fisk att jag inte behöver bättra på storleken när jag berättar om den — är alltså knappast aktuell i det här sammanhanget.

Klubblivet är också gouterat. Santiago har säkert några av världens vackrast belägna klubbar, omgivna av evigt snötäckta berg, med förträffliga simbassänger, tennis- och golfbanor. Så ur den synvinkeln ter sig Chile allt annat än trist.

Bengt Looström

Ovan Banco del Estado de Chiles AG-växel på 280 linjer med 38 föreningslinjer till stadsnätet. I förgrunden t. v. ses talmaskinen, den första i sitt slag i Chile.

Bildsvepet

En norsk delegation från Elektrisk Bureau gästade Huvudfabriken i februari. På bilden ovan från besöket på Vt 36 ses fr. v. ing. Ansgar Melle, hr Arne Hansen, förman Elov Wedlund på 36:an, ing. Bjarne Kolsgård, hr Viktor Grinden och hr Jon P. Kristiansen, som samlats kring fru Göta Kaunisto, sysselsatt med lödningsarbeten på 500-väljaren.

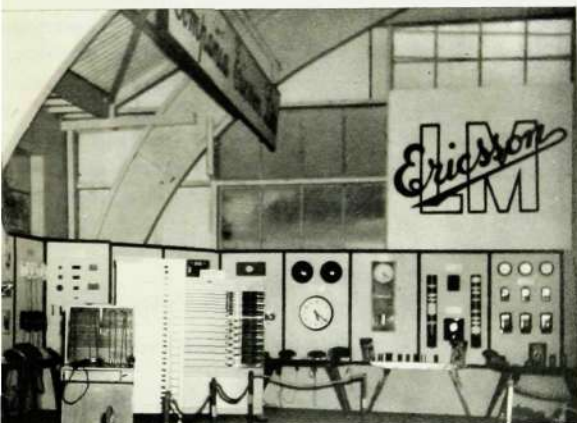
I ett TV-program i mars angående årets arbetsförhandlingar ingick ett bildreportage från HF. Bilden ovan är från Vt 22, där instruktör Gunnar Björk visar redaktör Sven Jerstedt, Radiotjänst, hur det går till att sätta ihop en koordinatväljare.

I mitten av mars besöktes LM Ericsson i Midsommarkransen av Svenska Metallindustriarbetareförbundets överstyrelse, som gjorde en rundvandring på de olika avdelningarna. T. h. ses gästerna samlade i demonstrationsrummet med ordföranden i Metall-efthan, hr Arne Geijer, i främre raden närmast podiet.

För någon tid sedan anordnades i Colombias huvudstad, Bogotá, en internationell utställning, i vilken LM Ericsson deltog. LM-montern (t. v.) besöktes av Colombias president, general Gustavo Rojas Pinilla, som på bilden nedan syns till vänster. Ing. Hans Hellberg och Señor Hernán Gómez vid Compañía Ericsson Ltda syns till höger.

Nedan ses talmannen i syriska parlamentet, F Nehlaoui, flankerad av de bägge tidningsutgivarna F Tellouvi och F Amine bekanta sig med de olika apparatytperna i Huvudfabrikens demonstrationsrum.

När L M Ericssons anläggningar i Midsommarkransen togs i bruk för 15 år sedan disponerade bolaget över 67 000 m² golvutrymme. Tillkomsten av filialfabrikerna i Katrineholm, Söderhamn och Karlskrona under 1947 och 1948 och successiva utbyggnader av huvudfabriken har gjort att siffran 1955 är uppe i 155 000 m², alltså mer än en fördubbling under 10-årsperioden efter krigsslutet. Men dagens utrymmen är långt ifrån tillräckliga för de förutsedda behoven. Planer på nybyggen av betydande mått har därför utarbetats, som när de kommer till utförande skall bereda plats för ökad produktion och ökat tekniskt utvecklingsarbete.

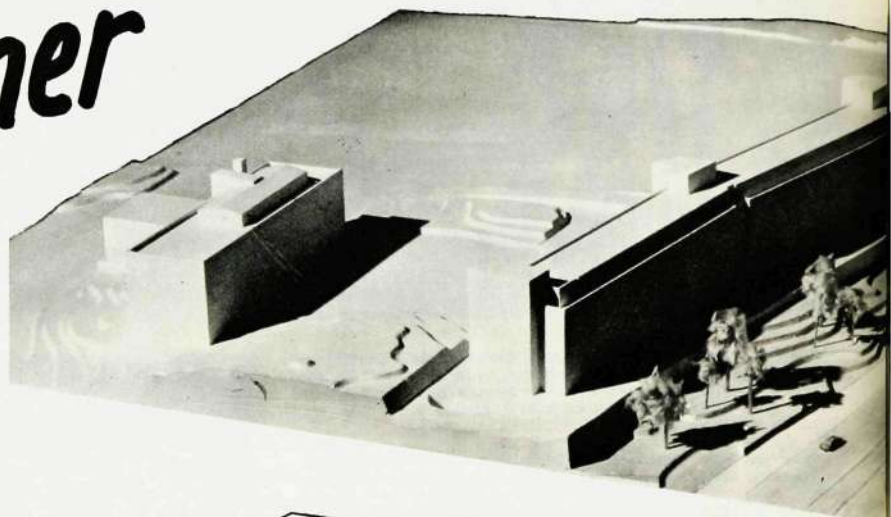
KONTAKTEN har på detta uppslag samlat några bilder, avsedda att ge en uppfattning om hur de planerade nybyggnaderna ta sig ut på arkitekternas ritbräden. Längre

har de i allmänhet nämligen för de f i Älvsjö och Söderlikaså hos Sieverts

Expansionen är icke byggnad till North ytterligare utökning Brasilien har en n ligare tillbyggnad

Alla som arbetar i fredsställda att för investeringar, som tillförsikt till den rade konkurrensen Det är framtid att

Byggnadsplaner

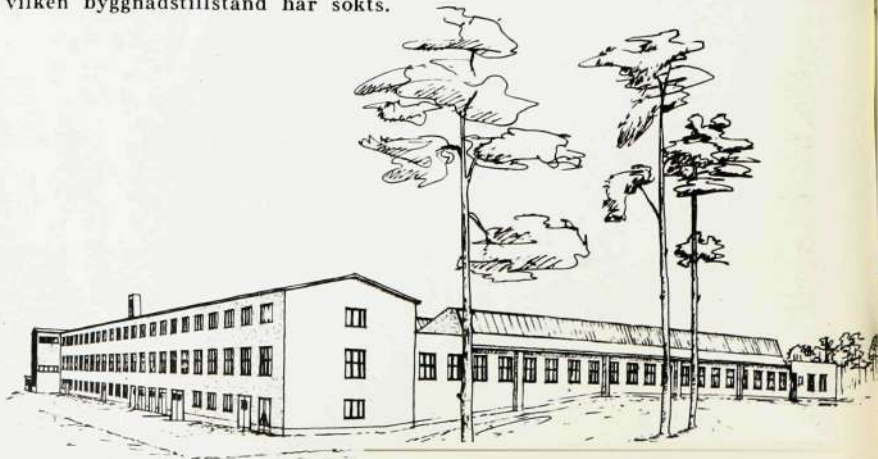
I Karlskrona planeras en utbyggnad i anslutning till det tidigare fabrikskomplexet. Den nya byggnaden skulle tillföra Karlskronafabriken ett golvutrymme av ca 12 300 m². Förläggning av tillverkningen av koordinatväljare till Karlskrona har diskuterats.

Ovan en modell Tellusområdet, så rades. På modellen byggnad, som red arna T och TV. vid Tellusborgsvä komplexet troligen

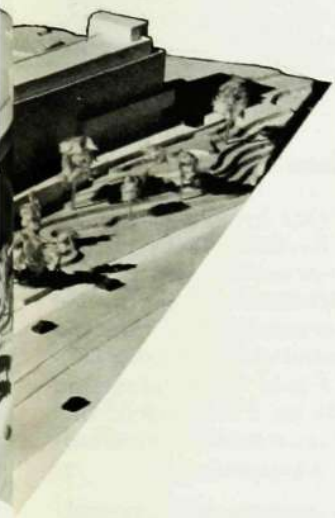
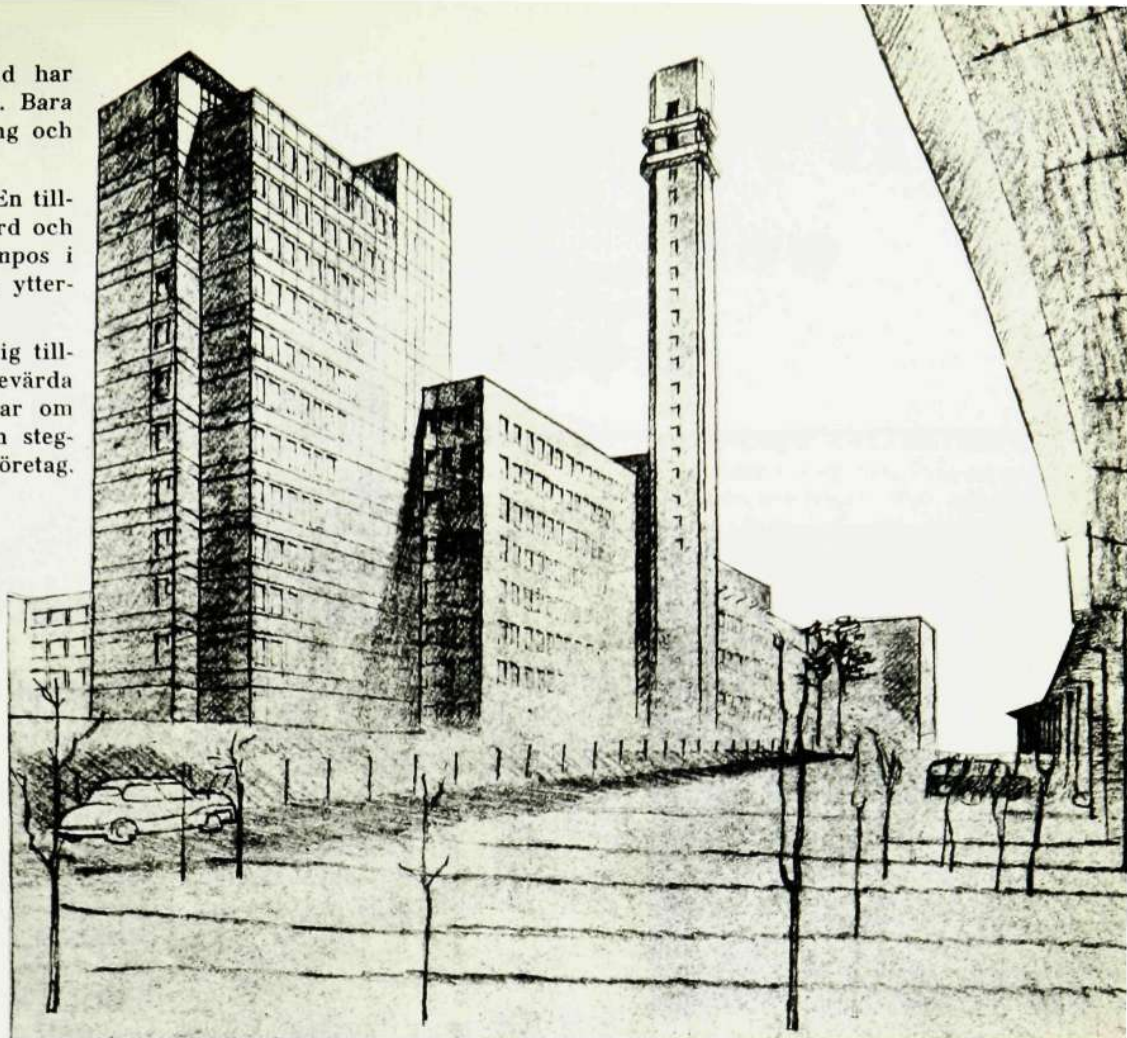
Vid Sieverts Kabelverk har man hunnit ett gott stycke på väg med den nya kabelhallen, som i sin första utbyggnad är 80 m lång och 60 m bred. Bygget beräknas färdigt till sommaren, men driften torde inte kunna komma i gång förrän på nyåret. Hallen är avsedd att utvidgas i en senare byggnadsetapp, för vilken byggnadstillstånd har sökts.

te hunnit. Byggnadstillstånd har projekten ännu ej beviljats. Bara 1 är LM-byggen redan i gång och elverk i Sundbyberg.

gränsad enbart till Sverige. En till- tric i USA är nyligen slutförd och aneras. I Saõ José dos Campos i efonfabrik uppförts och en ytter- nna är under arbete.

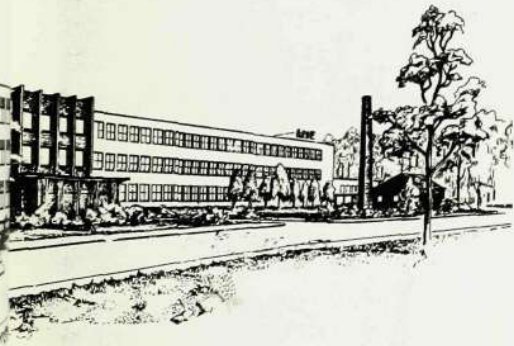
koncernen hemma känner sig till- är snabbt växande. De avsevärda na utveckling kräver, vittnar om tida utvecklingen, trots den steg- Ericsson är ett dynamiskt företag. ta i L M Ericsson.

met nya fabrikskomplexet på det ursprungligen plane- ns också t. v. den färdiga gits i anspråk av avdelning- förvärvet av AEG-fabriken kommer planerna på det nya omarbetas.

Byggnadstillstånd har sökts för en ut- byggnad av kontorshuset i Midsom- markransen. Den nya byggnaden, som är avsedd att inrymma koncernför- valtningen, skulle förläggas i direkt

anslutning till tornhuset och upp- förs i 13 våningar. LM-anläggningens söderfasad skulle därigenom få en total längd av 260 m och kontorsutrym- mena ökas med ca 6 200 m².

Byggnadstillstånd har också sökts för en utbyggnad av Katrineholmsfabri- ken. Den planerade tillbyggnaden är ungefär lika stor som den nuvarande byggnadskroppen och skulle ge en ökning av golvytan av i runt tal 3 700 m². På perspektivritningen är den pla- nerade nybyggnaden den vänstra delen av huskroppen från och med den nya lastkajen, som kommer att ligga mitt på fasaden. I den nya längans bottenvåning är den tyngre tillverk- ningen avsedd att förläggas.

Den nya kabelhallen vid Kabelverket i Älvsjö är snart färdig i sin första utbyggnadsetapp. Denna första ut- byggnad, som enligt planerna skall följas av en andra lika stor, tillför Kabelverket en golvyta av ca 5 500 m². Monteringen av maskinerna i hallen skall påbörjas i maj och pågå under sommaren. Tillverkningen beräknas kunna komma i gång under augusti.

I Söderhamn är bygget i full gång. Det gäl- ler här en tillbyggnad, som skall ge ca 3 000 m² golvyta. De nytillkommande delarna är dels en förlängning av trevåningsbyggnaden med 23 m, dels enplansbyggnaden t. h., som har dimensionerna 72 x 29 m. De nya utrym- mena kommer att tas i anspråk för produ- tionen av 500-väljare och multipelramar och för ökning av all annan tillverkning, som f. n. bedrivs vid Söderhamns-fabriken med undantag för fingerskivan, som är under flyttning till Karlskronafabriken.

Sett och hört

Vårpippi hos HF

En kull nykläckta kycklingar besökte den 1 april Huvudfabrikens anläggningar i Midsommarkransen. Besöket var högst inofficiellt och kom mycket oväntat för berörda parter. Obekymrade om telefontekniska framsteg hängav sig de små gula dunbollarna från första stund åt en framgångsrik flirt med ställets damer och var inom kort till alla delar adopterade.

rerna Sabroe och Vogelius, som på bilden här t. v. flankerar honom vid upptagningen av programmet, som skedde från det danska LM Ericsson-bolagets demonstrationsrum. Ing. Forchhammer var inne på automatisk brandalarm och fotocellanläggningar och berörde särskilt »tänkande» (fordonstyrda) trafiksignaler.

L M Ericsson övertar AEG-fabrik

L M Ericsson har träffat avtal om övertagande av den ena av AEG:s fabriksbyggnader vid Tellusborgsvägen i Midsommarkransen. Enligt planerna skall fabriken i L M Ericssons regi huvudsakligen disponeras för tillverkning av transmissionsmateriel.

»Tänkande» maskiner i dansk radio

Den som lyssnade till danska radion den 28 januari kunde få höra ing. Nels Forchhammer i L M Ericsson A/S i Köpenhamn tala om »tänkande maskiner». Han intervjuades av redaktö-

Bilden av parveln här ovan hittade red. i KONTAKTENS arkiv över jakt- och fiskeintresserad ungdom. Det är en LM-are, som sedan bilden togs vuxit både i visdom och förmåga att trovärdigt berätta om sina eskapader i skog och mark. För att inte tala om historierna om alla bedrövade, storvuxna gäddor, som verkmästare Åke Olsson vid Karlskrona-fabriken helt enkelt inte orkat dra upp. Fotot ovan visar hans stil när han — enligt egen uppgift — nedlade sin första älg — en liten 12-taggare. Och det är många år sedan dess, för han fyllde 50 i mars. Vi bugar oss i efterskott.

Utvecklingsavdelningen

I den artikelserie om den tekniska verksamheten vid LME, som påbörjades i förra numret, kommer här redogörelsen för Utvecklingsavdelningen U.

Utvecklingsavdelningen har en något annorlunda karaktär än de andra avdelningarna med teknisk verksamhet. Dessa har alla avgränsade områden som arbetsgebit. I avdelning U har däremot sammanförts ett par sektioner av allmän art, som betjänar koncernen (eller åtminstone dess svenska företag) i dess helhet, och ett par sektioner med arbetsuppgifter inom definierade sakområden.

Personalen på U uppgår f. n. till 83 personer.

Chef för Utvecklingsavdelningen är dir. Christian Jacobæus, med beteckningen DU. Som medhjälpare till DU i hans egenskap av teknisk direktör står DUa, Ingenjör Torsten A Lundell och Dr. Mauritz Vos.

DUa är ställföreträdare till DU och dennes administrative medhjälpare. Han har som speciell uppgift att handlägga frågor om tekniska avtal. En framträdande plats intar här avtalet med Western Electric om ömsesidigt patentutbyte. DUa har vidare hand om de tekniska sammankomsterna inom koncernen (TS).

Dr Vos arbetar som direktionens tekniske konsult inom transmissions- och elektronikområdena. Han handlägger vidare frågor rörande företagets representation i de internationella sam-

arbetsorganisationerna CCIF, CCIR och URSI.

Ing. Erik W Hullegård biträder inom U med allmänna tekniska utredningar.

Sektion Up Patentfrågor (chef ing. O Albro)

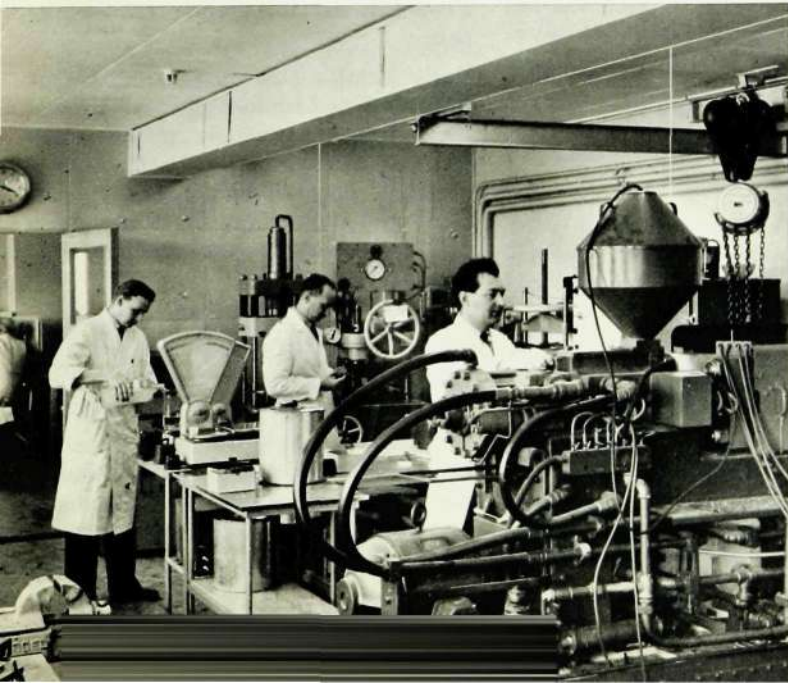
Up — i dagligt tal kallad patentavdelningen — sköter frågor rörande patentmodellskydd och varumärken i alla länder för koncernens svenska bolag. Den handlägger också frågor om patent i Sverige för övriga koncernföretag. Den är den största patentavdelning som något svenskt företag har. Drygt 100 uppfinningar brukar patentsökas varje år.

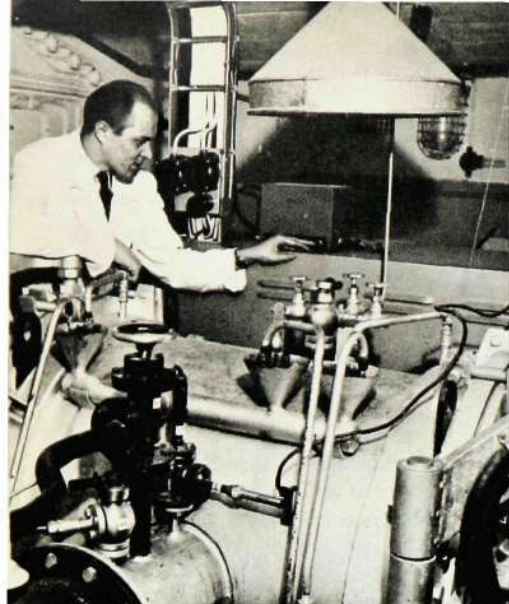
Hur går det till att ta och få patent? Låt oss följa ett tänkt fall! En ingenjör på X får under sitt arbete idén till en ny fjädergrupp till ett linjelä. Han gör en ritning av fjädergruppen och eventuellt också en modell, som han går med till sin avdelningschef. Tillsammans bedömer man konstruktionen som ett tekniskt framsteg och som en patenterbar uppfinning. Avdelningschefen skriver en orдер till Up om att patentansökan skall inlämnas i Sverige på uppfinningen.

Nedan t. v. en bild från U:s plastlaboratorium. Där bredvid ses från vänster tekn. lic. Anders Elldin och herr Lennart von Sydow, Ut, studera ett förlöpp i den svenska elektroniska matematikmaskinen BESK tillsammans med tekn. lic. Stellan Ekberg, Telestyrelsens Stationsutvecklingsavd. iing.

X-avdelningen har i likhet med en del av de andra avdelningarna en speciell förbindelseingenjör med patentavdelningen. Denne deltar i bedömningen och har också till uppgift att tillrättalägga den beskrivning och ritning, som går över till patentavdelningen, så att den lämpar sig som underlag för patentansökan. Up registrerar anmälan, varigenom uppfinnaren tillförsäkras prioritet inom företaget för uppfinningen. Arbetet med utarbetandet av patentansökan igångsättes därefter. Innan ansökan inlämnas, diskuteras patentanspråken mellan patentingenjören, uppfinnaren och förbindelseingenjören.

Efter kanske 6 månader kommer från patentverket ett »föreläggande» med innehåll att något väsentligt nytt inte finns i uppfinningen. Man hänvisar till t. ex. ett par amerikanska patent-skrifter och en svensk. Dessutom har man mera formella anmärkningar mot patentanspråken. Vid första påseendet ser det alltså mörkt ut för vår ansökan. Sedan de återopade patent-skrifterna genomgåts, kan man emellertid konstatera, att den bärande uppfinningstanken ej i större grad är berörd av dem. Det blir emellertid nödvändigt att något inskränka uppfinningsområdet, vilket sker genom att tillägga ytterligare detaljer i pa-

Ing. Per Ranégie, Um, vid materiallaboratoriets vacuum-skyddsgasugn för värmebehandling vid höga temperaturer.

Ing. Bertil Sjöberg, Um, ses här sysselsatt med metallografiska undersökningar medan ing. Ingegerd Forshellen, Um, på bilden nedan provar lacker i materiallaboratoriets tropikskåp.

tentanspråken. Samtidigt omformuleras dessa, så att de kommer mera i samklang med patentverkets formella synpunkter.

Tiden är nu också inne för att bestämma i vilka länder man vill patentskydda uppfinningen. I vårt fall kan man anse att uppfinningen — i sig själv en detalj — ändå har ett relativt stort värde. Granskningen i patentverket har också visat, att svårare nyhets hinder inte föreligger. Avdelningschefen beslutar om patentering i ytterligare ett antal länder och sänder order om detta till patentavdelningen. Patentavdelningen utarbetar ansökningar för dessa länder och sänder in dem till patentverken i de olika länderna genom de patentbyråer, som LME har som ombud. För att man skall komma i åtnjutande av »prioritetsskyddet», måste en ansökan i ett annat land lämnas inom ett år efter datum för den första ansökan.

I patentverken skrider sedan behandlingen av vår ansökan framåt. Patent utfärdas efter en tid varierande mellan $\frac{1}{2}$ år och kanske 10 år. Under behandlingstiden skickar patentverken oftast ett flertal förelägganden till uppfinnarens ombud, och patentskriften får sin slutliga utformning genom ansökans anpassning till föreläggandena.

Utom arbetet med patentansökningarna åligger patentavdelningen också att upprätthålla inregistrerade patent samt att sköta inregistrering av modellskydd och varumärken. Vidare har patentavdelningen att på begäran göra invändningar mot främmande patentansökningar och göra utredningar om främmande patents giltighetsområde. I samband med inköp av erbjudna uppfinningar bedömer också patentavdelningen uppfinningens nyhetsvärde.

Patentavdelningen har inte kunnat beredas plats i komplexet i Midsommarkransen. Den är f. n. inrymd i en våning vid Tegnérslunden.

Sektion Um Materiallaboratoriet (chef ing. P Broomé)

Materiallaboratoriet Um utgör den centrala och sammanhållande instansen inom koncernen i fråga om material. Dess uppgift är att

- 1) skaffa sig ingående kännedom om i marknaden befintliga material,
- 2) bilda sig en uppfattning om de nya material, som successivt kommer fram i avsikt att bedöma deras lämplighet för användning inom LME samt vidarebefordra kännedom om dessa material till berörda instanser,

3) vara rådgivande i materialfrågor och utföra erforderliga experimentella undersökningar i samband med lösandet av materialproblem, som uppkommer vid konstruktion och tillverkning,

4) med materialfabrikanterna diskutera aktuella materialproblem samt behov och önskemål i fråga om nya materialslag eller materialvarianter.

Materiallaboratoriets arbete är fördelat på följande fem grupper:

Uma Analyslaboratoriet, som 1) utför kemiska analyser och undersökningar av material åt övriga grupper inom Um och åt andra instanser inom LME, 2) handlägger frågor och följer utvecklingen, då det gäller a) isolermaterial utom plaster, b) lim och klister, c) elektronrörsmaterial.

Bland de apparater, som ingår i Uma:s utrustning, kan nämnas en spektrofotometer och en polarograf, vilka bl. a. används för att vid kvantitativa analyser påvisa mycket små mängder av vissa ämnen.

Ume Elektriska och magnetiska laboratoriet, som utför elektriska och magnetiska undersökningar av material och komponenter och innehar normaler för kontroll av elektriska mätinstrument.

Ume disponerar två temperaturkonstanthållna precisionsmättrum och har utrustning för allsidig elektrisk och magnetisk provning.

UmK Kemiska laboratoriet för tillverkningsmekaniska frågor, som 1) behandlar sådana kemiska, fysikaliska, metallografiska och metallurgiska frågor, som direkt och löpande sammanhänger med tillverkning, 2) handhar korrosions-, tropik- och ytbehandlingsfrågor och följer utvecklingen samt utför experimentella undersökningar inom ytbehandlingsområdet.

Förutom en allsidig utrustning har *UmK* till sitt förfogande ett tropikrum.

Umm Metall-, glas- och keramiklaboratoriet, som 1) handlägger frågor och följer utvecklingen inom metall-, glas- och keramikområdet, 2) utför metallurgiska, metallografiska och fysikaliska undersökningar samt utvecklar nya materialtyper för speciella ändamål.

Umm förfogar bl. a. över röntgenapparatur för finstrukturundersökningar, ugnar för värmebehandling och utrustning för smältning och förångning i vakuum.

Ump Plastlaboratoriet, som 1) handlägger frågor och följer utvecklingen inom plastområdet, 2) utför experi-

(Forts. på sid. 36)

Utvecklingslaboratorium i Tyskland

L M Ericsson startade den 1 april i Darmstadt, Västtyskland, ett utvecklingslaboratorium tillhörande transmissionsavdelningarna T. Platschef och administrativ chef är ingenjör Hjalmar Tuveson, som i samband med uppnådd pensionsålder lämnat YA-befattningen.

Sektionschefer för de i Darmstadt nybildade sektionerna av avdelning T3 är

Rudolf Schmidt för systemutvecklingssektionen T3g och ingenjör Wilfried Schütze för apparatutvecklingssektionen T3h.

Laboratoriet, vars personal t. v. uppgår till ett 20-tal, är inrymt i Hochhaus, Rheinstrasse 94, ett nybyggt affärs- och kontorskomplex i den under kriget svårt sönderbombade staden, där L M Ericsson disponerar över två våningar.

Arbetskyddspropaganda inom Stationsmontagen i Stockholm

Stationsmontagen i Stockholm har i samband med den nu pågående kampanjen för ett förbättrat arbetskydd — »Arbetskydd lönar sig» — anordnat en skyddsfilmföreläsning i Armé-, Marin- och Flygfilms lokaler på Ridargatan. Ingenjör K G Hansson, ZmC, kunde hälsa ett 40-tal personer välkomna, varefter visades de kanadensiska skyddsfilmerna »Människan och maskinen — ett skadefall utredes»,

»Hur man lyfter och bär», »Fallrisker» och »Arbetsklädernas roll» samt den amerikanska filmen »20 minuter kvar att leva», samtliga med svenskt tal.

Ing. E Silfverhielm passade på att göra extra propaganda för den till kampanjen utarbetade brevkursen i arbetskydd, vilket resulterade i att han fick 14 anmälningar »på ett bräde». Senare har ytterligare en rad anmälningar inkommit, så när kursen inleddes i mitten av februari måste den uppdelas på två studiecirklar med 18 deltagare i varje. Dessutom bedriver 13 montörer i landsorten »enskilda studier» med hjälp av samma brevkurs.

Styrelseval i Tjänstemannaklubben

LME:s tjänstemannaklubb av SIF valde den 31 januari följande klubbstyrelse: Ordförande, tillika förhandlare, W Sundell, Cxr; organisationssekreterare P O Sparén, Yxh, och kassör G Stiernborg, TVpa. Övriga styrelseledamöter, samtidigt ordförande i de olika sektionerna, är C Green, Yto, för sektion X, S Harbeck, Des, för E, U Lindström, TVks, för V, K Ohlsson, T3eb, för T, och S Järvemo, KV, för KV.

Till ordinarie revisorer valdes E Rundström, Vp, och A Klingberg, Les, och till suppleant S Ljunggren, Laa.

Nya styrelser vid Katrineholms-fabrikens personalklubbar

Verkstadsklubben vid Katrineholms-fabriken valde vid sitt senaste årsmöte följande styrelse:

Ordf.: Gunnar Eriksson, Kh 54, vice ordf.: Allan Johansson, Kh 52, sekr.: Karin Söderberg, Kh 52, vice sekr.: Lars-Inge Jansson, Kh 51, kassör: Hans Andersson, Kh 51.

Tjänstemannaklubben valde vid sitt årsmöte herr Bo Campbell till ordf. och till sekr. frk Iréne Karlsson. Till

Rudolf Ingre in memoriam

Under ett besök i Mora avled hastigt därstädes ing. Rudolf Ingre, HF/Gk, den 1 mars 1955.

De som ungefär samtidigt med Rudolf Ingre började vid L M Ericsson år 1927, eller däromkring minnas säkert från den tiden den levnadsglade massen från Mora, »Mas-Erik» eller »Erwe» (efter R W Eriksson) som han kallades innan han tog namnet Ingre. Men »Erwe» var väl det, som åtminstone hans äldre kolleger namnbytet till trots, ändå brukade använda, då vi sinsemellan i något sammanhang återopade honom.

Ett klart och redigt intellekt, gedigna personliga egenskaper, samt en utpräglad rättskänsla var utmärkande för honom. Sina idéer försvarade han med en viss envishet, men man lyssnade gärna till hans synpunkter och hans av sann humor kryddade inlägg.

Sorgen över hans bortgång och tomheten efter honom är stor. Ett gott föredöme var han som arbetskamrat, och hans minne skall länge leva bland oss kamrater.

Fotot här ovan, som togs ungefär en månad före hans bortgång, är den sista synliga minnesbilden av den gode vännen och medarbetaren Rudolf W Ingre.

Iwan Ericsson

kassör utsågs fru Wera Nilsson. Suppleanter i styrelsen är herr Erik Holmqvist och Nils Lindvall.

Arbetsledarklubbens vid årsmötet nyvalda styrelse består av förmännen Alf Norlin, ordf., Tage Andersson, sekr., och Sture Larsson, kassör. Till revisorer utsågs förmännen Erik Carlsson och G Åkerberg.

Ny automatstation i Panama

I Panama, i Ciudad David vid Stilla Havskusten, sattes i slutet av januari en ny automatstation av L M Ericssons tillverkning i drift. Ciudad David blir därmed den andra staden i Panama, som försätts med en 500-väljarstation; tidigare har installerats två automatstationer på tillsammans 9 000 linjer enligt samma system i huvudstaden Panama City.

Den nya stationen är utbyggd för 1 000 nummer med en linjeutrustning

för 800 abonnenter. Även det tillhörande nätet har byggts av L M Ericsson.

Det är tekniker Roland Pettersson från *Zm*, som har svarat för arbetsledningen vid såväl stations- som nätbyggnaden i Ciudad David. Vid hans sida har stått, speciellt ifråga om nätbyggnadsarbetet, Señor Velasques, som tillhör L M Ericssons försäljningsorganisation i Centralamerika.

vuduppgift, har givits namnet teletrafikteknik. Man arbetar inom denna teknik med den moderna statistiken som främsta hjälpmedel. En allmän god teknisk kunskap om telefonanläggningars uppbyggnad och funktion är emellertid nödvändig för att framgångsrikt kunna angripa problemen. Teletrafiktekniken innefattar som första del studium av telefontrafikens natur. Här har man sedan länge accepterat en förenklad matematisk bild av verkligheten, den s. k. slumpvisa trafiken. Ordet »slumpvis» antyder en väsentlig egenskap hos telefontrafiken, nämligen att den varierar från ögonblick till ögonblick. Teoriens avvikande från verkligheten observeras, och man försöker arbeta fram kompletterande teorier, som rikligare beskriver de verkliga förloppen av trafikvariationerna.

Av de aktuella uppgifterna inom teletrafiktekniken tar f. n. dimensioneringsproblemen av stationerna den största delen av resurserna i anspråk. Koordinatväljarstationerna ställer här stora krav. Särskilt vid utarbetande av nya system måste vanligen ett flertal alternativ tas upp till behandling. Ofta måste också approximativa metoder tillgripas, som fordrar stor ömdömesgillhet.

Inom teletrafiktekniken har vi förmånen av ett mycket omfattande samar-

T. v. den nya automatstationen i Ciudad David, ovan en bild från invigningen med dir. S Korch, chef för Productos Mundiales S. A., som representerar L M i Panama, vid mikrofonen. T. v. om honom direktören i koncessionsbolaget, Sr E Gonzales J. och t. h. guvernören i Chiriqui, Sr F Sagel. I mitten i bakgrunden tekniker Roland Pettersson, LME, och längst t. v. Sr E Grimaldo, Productos Mundiales.

bete med olika förvaltningar, främst av dessa Televerket. Tillsammans med Televerket har LME byggt en trafikmaskin, som används för studium av den trafikavvecklande förmågan hos telefonanläggningar. Maskinen har endast en eller två motstycken i hela världen. Maskinen är sedan drygt ett år i drift och har satts in på lösandet av vissa problem av central ekonomisk betydelse, såsom graderingar och alternativa vägar.

Tillsammans med Helsingfors Telefonförening har LME vid ett flertal tillfällen utfört mätningar på telefonanläggningar, och resultaten har också samfällt bearbetats. Mycket värdefulla resultat har härvid uppnåtts. Med Köpenhamns Telefon Aktieselskab pågår ett liknande samarbete. Härvid har — liksom också vid det med Televerket gemensamt bedrivna arbetet — den nya svenska elektroniska matematikmaskinen *BESK* tagits i anspråk för lösandet av problemen. Det torde vara första gången matematikmaskiner används inom teletrafiktekniken. Försöken uppmuntar i hög grad till att fortsätta på den inslagna vägen.

Ut:s sakkunskap står som sagt till förfogande också i allmänna statistiska frågor. F. n. pågår t. ex. studiecirkel i statistik under ledning av personal från *Ut*.

Sektion Us — systemelektronik (chef ing. G Svala)

Det finns i nutida automatstationsteknik en tendens att söka ersätta ingående funktionella enheter, uppbyggda av reläer och väljare, med elektronisk apparatur. Den extrema konsekvensen av detta är konstruktionen av telefonstationer enbart med elektronisk

Utvecklingsavdelningen

(Forts. fr. sid. 34)

mentella undersökningar av plasters egenskaper och bearbetning, 3) på uppdrag tillverkar provexemplar av nya konstruktioner av plast.

På *Ump* finns bl. a. pressar och sprutmaskiner samt utrustning för provning av plasters egenskaper enligt svenska och utländska normer.

En del av materiallaboratoriet ligger 7 trappor upp i tornhuset (*Uma*, en del av *Umk*, *Umm* och *Ump*) och en del i kontorsplanet i höghuset vid korridoren utmed östra fasaden (*Ume* och *Umk*, dvs. förutvarande *Ha* och *Hk*).

Sektion Ut — teletrafikteknik (chef lic. A Elldin)

Ut:s huvuduppgift är att utarbeta metoder för att bestämma antalet väljare och trafikvägar i telefonanläggningar. Sektionen skall samtidigt tjäna som allmän rådgivare i matematisk-statistiska frågor för koncernen. Denna senare del av verksamheten kan väntas få större betydelse, då den matematiska statistiken används i stigande utsträckning inom olika grenar av modern företagsverksamhet.

Den gren av tekniken, vars studium och utveckling utgör sektionens hu-

materiel. Med »elektronisk» menas därvid att man baserar funktionen på elektriska komponenter utan rörliga delar såsom elektronrör, glimrör, likriktare, spolar, kondensatorer, motstånd och halvledare av olika slag osv. Sektion *Us* har som uppgift att utveckla elektronisk apparatur särskilt för telefonstationer. Man arbetar här efter ett par olika huvudlinjer. Den första av dessa är byggandet av avgränsade, självständigt fungerande enheter i telefonanläggningar. Här har signalproblemen stått i förgrunden. Ett exempel är det system för knapp-satssignalering i stället för fingerski-va, som utarbetats på *Us*. Som tidigare berättats om i Kontakten, befinner sig detta system i provdrift vid Mälarhöj-dens station i Stockholm. I systemet har med gott resultat använts transistorer som förstärkande element. Även i andra sammanhang har tillämpningar med transistorer undersökts, och man kan vänta att i fortsättningen transistortekniken kommer att få en fram-trädande plats i *Us* program.

En annan sådan linje är konstruk-tion av elektroniska markerare för koordinatväljarstationer. Här kommer elektroniken att ge fördelen av snab-bare kopplingsförlopp, mindre vikt och volym och troligen bättre drift-godhet. *Us* har konstruerat en del i i markerare ingående funktionsenhe-ter, som nu är i drift. Bl. a. har en elektronisk identifierare byggts för en markerare i en av Helsingforsstatio-nerna, varigenom kopplingstiden kun-nat nedbringas avsevärt. Sedan unge-fär ett år finns i provdrift en kom-plett markerare för en gruppväljare i Köpenhamn. Arbetet pågår på några andra markerarprojekt. Väsentliga byggstenar i de elektroniska mar-kerarna utgöres av glimrör.

En av de fortlöpande uppgifterna på *Us* är arbete med helelektroniska telefonsystem. Ett sådant system inne-håller inga rörliga delar. På *Us* har en helelektronisk växel för 100 linjer konstruerats, som kunnat anslutas till XY-växeln i HF. Ännu så länge blir en sådan växel för dyr för att kunna konkurrera med existerande system. Arbetet fortsättes emellertid med att utveckla billigare lösningar. Man kan vänta sig, att på detta område halv-ledarelement (såsom transistorer) kommer att få stor användning.

Us har sina laboratorier i Tornhuset, 6 trappor, och här sker det huvud-sakliga arbetet. Det är emellertid ibland svårt att i laboratorierna åstadkomma prov, som är tillräckligt representa-tiva för förhållandena i praktiken. En del av arbetet bedrivs därför som följtprov i telefonstationerna.

(Forts. på sid. 38)

TACKSPALTEN

För all vänlighet som visats oss med anledning av vårt bröllop ber vi få framföra vårt varmaste tack.

Märta och Helge Amberg, HF

*

För all visad vänlighet med anledning av vårt bröllop framföra vi vårt var-maste tack.

*Ingmar och Agneta Arvidsson
HF T4fb*

*

För visat deltagande vid min faders Harald R Eklund bortgång ber jag här-med att få framföra mitt varma tack.

Folke Eklund

*

Mitt hjärtliga tack för vänlig hägkomst på min 50-årsdag.

Iwan Ericsson, SIB

*

Innerligt tack för alla vänskapsbevis genom brev och blommor jag fått mottaga i min stora sorg samt för den vackra blomstergården vid Ru-dolfs bår.

Ellen Ingre

*

För all vänlighet, som visades mig, då jag efter 40 år lämnade min tjänst vid Sieverts Kabelverk samt för alla blommor och presenter frambär jag mitt hjärtliga tack.

Edvin Karlsson

För visad vänlighet på min 50-års-dag ber jag härmed få framföra mitt varma tack.

Gösta Liwenborg, HF Vta 25

*

För visad vänlighet på min 50-årsdag ber jag härmed få framföra mitt var-ma tack.

Edvin Magnusson, HF TVpa

*

Till Er alla, som haft mig i vänlig åtanke, och som medverkat till att göra min 50-årsdag glad och minnes-värd, ber jag härmed få framföra mitt varmaste tack!

Rikard Nilsson, HF Vt 37

*

Mitt varma tack till gamla kamrater på avdelning 39 för hägkomsten på min 75-årsdag.

Karl Nordström

*

För den storslagna hyllningen på min 60-årsdag ber jag att få framföra mitt hjärtevarma tack.

Alice Sundqvist, HF Ps

*

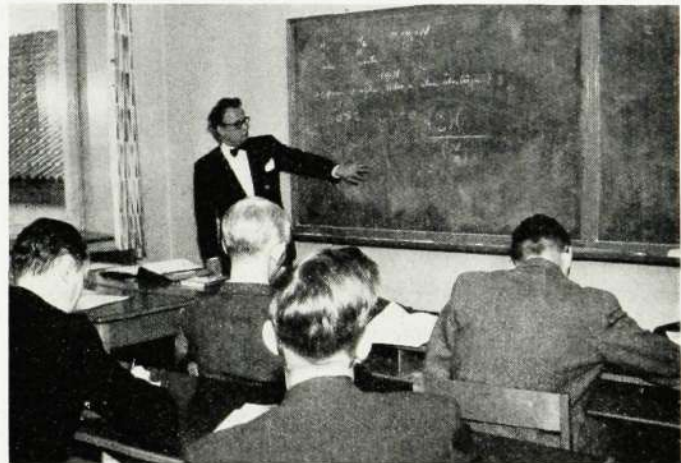
Hjärtligt tack för all vänlig hägkomst på min 50-årsdag.

Herman Sörme, HF Ymb

*

Ett varmt tack till chefer och kamra-ter för vänlig hägkomst på min 50-årsdag.

Viktor Åberg, Vtk

Statistikurs på Midsommargården

En kurs i statistik pågår f. n. i Mid-sommargården. Kursen som närmast avser att ge grunderna i ämnet för dem, som i sitt arbete leder och över-vakar mätningar eller provtagningar inleddes i slutet av januari och beräk-nas pågå till mitten av juni med två lektionstimmar i veckan eller sam-manlagt 40 timmar. Intresset för den-na kurs — den första i sitt slag — vi-sade sig redan från början vara så stort att den måste dubleras. Varje

grupp eller studiecirkel — kursen är upplagd som en sådan — har ett 20-tal deltagare, de flesta från HF. Men också RMI, RIF och SRA finns repre-senterade bland kursdeltagarna.

De båda cirkelarna sammanhålls av tekn. lic. A Elldin, som tillsammans med ingenjör I Frisinger också leder de praktiska tillämpningsövningarna, medan herr L. von Sydow som regel är cirkelledare.

LM-stöd åt elektronikforskningen vid Tekniska Högskolan

I dagspressen har förekommit uppgifter om att L M Ericsson stöder institutionen för elektronik vid KTH i dess forskningsverksamhet. KONTAKTEN

Utvecklingsavdelningen

(Forts. fr. föreg. sida)

Sektion Ur — Rörellektronik (chef lic. H Nettelbladt)

Sektion *Us* har i sitt arbete behov av en hel del rör av speciellt slag, särskilt glimrör, vilka icke finns i den allmänna handeln. *Ur* har till uppgift att utveckla dessa rör. Dessutom tjänstgör *Ur* som utvecklingsställe för specialrör för andra behov med undantag av mikrovägrör.

Glimrören har hittills dominerat *Ur:s* arbete. Den fysikaliska bakgrunden för glimrörens funktion är ganska ofullständigt känd, varför en hel del arbete lagts ner på att utreda dessa grunder. Ett antal olika rörtyper har utvecklats. Utom de för kopplingsändamål avsedda rören, som behövs för *Us* arbete, har man även utvecklat rör för *X*-avdelningen och ädelgassäkringar för avdelning *N*.

Ett par varmkatodrör har också utvecklats på *Ur*. De mest kända är ett par olika varianter på trokotronen. Detta rör har haft skiftande utseende under sin utveckling och föreligger nu i en typ i produktion och en annan typ färdig för produktion. Ett annat specialrör är memotronen, som används i det helelektroniska systemet.

På *Ur* har också behandlats en del speciella problem, t. ex. det s. k. »interface»-problemet vid rörkatoder.

Ur har sina lokaler i Tornhuset, 6 trappor. Rörlaboratoriet omfattar ett mycket välinrett glaslaboratorium, ett rum för hopsättning av rörsystem, ett rum med vakuumpumpar och högfrekvensbombarder samt ett mätlaboratorium. På rörlaboratoriet tillverkas per år 1 000—2 000 rör av experimentkaraktär.

Sektion Uk — Konstruktion (chef ing. E Nylund)

Uk sysslar med konstruktion av speciella apparater för övriga sektioner på *U* och i förekommande fall för andra avdelningar. Till *Uk* är en experimentverkstad *Ukx* ansluten, som tillverkar experimentmodeller för *Us* och andra avdelningars behov.

har vänt sig till dir. Jacobæus för att få några detaljer om dessa planer:

Det är riktigt, säger dir. Jacobæus, att LME ingått överenskommelse om att anslå ett ganska avsevärt årligt belopp till den av professor Hannes Alfvén ledda forskningsverksamheten vid institutionen för elektronik på Tekniska Högskolan. Anledningen till detta är att det vid institutionen under senare år kommit fram ett flertal betydande uppfinningar på telekommunikationsområdet. Vi har ansett det viktigt att bidra till att förbättra professor Alfvéns resurser vad avser såväl utrustning som personal. Prof. Alfvén och hans medhjälpare blir därigenom i stånd att bearbeta och närmare utforma ytterligare uppslag och idéer såväl rent teoretiskt som tekniskt.

Det lämnade forskningsbidraget skall till halva sitt belopp användas för helt fri forskning, för vilken programmet läggs upp av professor Alfvén ensam. De arbetsområden som stå i förgrunden för intresset utgör elektroners och joners beteende under speciella förhållanden i joniserade gaser och i icke linära system samt vidare elektronbanor i inhomogena magnetfält. Den andra hälften av anslaget skall användas till målbunden forskning, vars inriktning fastställs av professor Alfvén och LME gemensamt. Tillsvidare kommer här arbete att bedrivas på ultrahögfrekvensrör samt på ett speciellt omkopplarrör också för ultrahögfrekvens, plasmaresonatorn.

Arbetsledareklubbens årsmöte

Arbetsledareklubben vid HF höll årsmöte på Hotell Malmen den 11 februari, som vanligt i gemytets tecken och med de pensionerade kollegerna som särskilt inbjudna gäster. Arbetsledarna vid Huddingefabriken tillhör numera HF-klubben.

Den nya styrelsen fick följande sammansättning: Ordf. Rolf Ericson, Vt 15, v. ordf. H Appelgren, Vt 01, kassör N Fredriksson, Vt 17, sekr. E Sandin, Vt 32, klubbmästare R Broström, Vt 30, suppleanter H Friberg, Vt 22 och K Karlsson, Vt 07.

I företagsnämnden representeras klubben av R Ericson, Vt 15, med H Friberg, Vt 22, som suppleant.

LM-idrott

Idrottsförbundets årsmöte

Representanter från LME-koncernens idrottsklubbar var lördagen den 19 mars samlade vid Huvudfabriken för Idrottsförbundets årsmöte. Det var ombud från Söderhamn i norr till Karlskrona i söder, som strålat samman för att ta del av hur stort anslag koncernledningen beviljat, försvara sin klubbs begärda anslag, åtaga sig arrangemang av koncerntävlingar, ge ansvarsfrihet åt det gångna årets styrelse samt välja nya styrelseledamöter för kommande verksamhetsår.

Förbundets ordförande S Erlandsson, FÖB, hälsade representanterna välkomna och hoppades på ett lugnt möte, trots att en så kinkig fråga som anslagsfördelningen till klubbarna var på dagordningen. Ordförandens förhoppning infriades helt och allt flöt stilla och harmoniskt. De styrelseledamöter som stod i tur att avgå fick nytt förtroende och styrelsen erhöll följande sammansättning:

Ordförande: S Erlandsson, FÖB, (omval), kassör: U Jehler, HF, (omval), sekreterare: G Sparremo, HF (kvarstod), idrottsledare: H Forsberg, HF (kvarstod), bitr. ledamot: B Rosell, HF (kvarstod).

Arrangerande klubbar för kommande säsong blev:

Kabelverket, Älvsjö., Sieverts Kabelverk och Huvudfabriken, som tillsammans ansvarar för LM-spelen på Bosön med följande program: Fri idrott, varpa, simning

Radiola: Femkamp i fri idrott
Huvudfabriken: Terränglöpning
Katrinesholm: Dagorientering
Huvudfabriken och Sieverts Kabelverk: Nattorientering.
Driftkontrollbolaget: Fotboll
Huvudfabriken: Tennis.

Årsmötesordförande A Hofström, SIB, avslutade med att lyckönska den »nya» styrelsen i dess kommande arbete, och denna framför nu till alla idrottsintresserade läsare av KONTAKTEN en vädjan om flitigt deltagande i koncernens idrott till nytta och nöje för oss alla.

Idrottsorganisationen inom LME-koncernen

LME-företagens Idrottsförbund är den sammanhållande länken i den kedja av 18 idrottsklubbar, som finnes

inom koncernen, nämligen Alpha Idrottsklubb, Sundbyberg, och Alpha Idrottsklubb, Uddevalla, Ermi Sportklubb, Ulvsunda, Korporationsklubben LME, Katrineholm, Korporationsklubben LME, Söderhamn, LME Driftkontroll AB Idrottsförening, Solna, LME Försäljnings AB Idrottsförening, Stockholm, LME Idrottsklubb, Hägersten, LME Idrottsklubb, Karlskrona, LME Idrottsklubb, Malmö, LME Kabelverks Idrottsklubb, Älvsjö, LME Signal AB Idrottsklubb, Stockholm, LME Telesignalfabriks Idrottsklubb, Stockholm, Radiola Sportförening, Stockholm, Rifa Idrottsförening, Ulvsunda, Sieverts Kabelverks Idrottsklubb, Sundbyberg, och Svenska Elektronrörs Sportklubb, Stockholm. Valda ombud från resp. klubb tillsammans med de vid förbundets årsmöte valda styrelserepresentanterna samlas vid ett årsmöte på våren och dessutom ett höstmöte. Därvid planläggas och fördelas kommande mästerskapstävlingar, där dryftas och beslutas om resp. klubbs anslag m. m.

Förbundets viktigaste uppgift är att fördela de av bolagsledningen anslagna medlen för kommande arbetsår så rättvist som möjligt. Därvid måste hänsyn tas till storleksordning, aktivitet inom idrotten och mycket annat. Det slukar nämligen massor med pengar att anskaffa materiel m. m. samt ej minst för att betala planhyror och anmälningsavgifter. De flesta av LME-koncernens idrottsklubbar har en omslutning, som överstiger anslaget både två och tre gånger. Tack vare bolagets anslag och klubbens egna inkomster genom lotterier, dansaftnar och basarer, får dock personalen inom respektive företag möjlighet att utöva sin favoritidrott.

Förbundet har följande grenar på sitt program: Badminton, bordtennis, bowling, fotboll, fri idrott, gymnastik, handboll, korp-hockey, orientering, simning, skidor, tennis och varpa.

Koncernmästerskapen

Koncernmästerskap arrangeras årligen genom klubbarnas försorg. Tävlingsverksamheten är mycket livlig och kulminerar givetvis på sensommaren. Det största arrangemanget är LM-spelet, som i år skall hållas för tredje gången. Då avgöres KCM i fri idrott med fem olika klasser och trettio grenar, samt simning, där förbundet dock efterlyser fler deltagare, och den gamla gutesporten varpa. Övriga stora koncernevenemang är bordtennis, bowling, fotboll, handboll och orientering samt till sist men ej minst tennis,

som t. ex. vid KCM 1954 hade inte mindre än hundratalet startande. Dessutom har de flesta klubbarna interna mästerskaps- och propagandatävlingar samt klubbmatcher och deltagare i korpmästerskapstävlingar.

I fri idrott tävlas om ett vandringspris som erövrar för alltid av det företaget, som har tre inteckningar oavsett ordningsföljd. Alla resultat poängvärderas efter särskild tabell, varefter poängen multipliceras med den kvot respektive klubb tilldelats med tanke på antalet anställda per 31.12 föregående år. 1955 kommer ett nytt av direktör Åberg skänkt vandringspris att uppsättas enligt samma statuter som tidigare. Dessutom kommer ännu ett vandringspris att uppsättas 1955, som kommer att omfatta de flesta KCM-grenarna. Därvid medräknas de sex främsta i varje individuell gren, de sex första placeringarna i lagsporter och de tre främsta placeringarna i lagtävlingar.

A Löwén, LME, koncernmästare i bowling

Lördagen den 29 januari hölls koncernmästerskapen i bowling i Söderhallen i Stockholm. Ej mindre än 60 spelsugna bowlare hade mött upp för att kampa om de åtråvärda mästerskapstecknen. Ett förnämligt prisbord förhöjde ytterligare spelglädjen. Tävligen gick individuellt över 8 serier, varav de 4 första gällde 2-mannalag och de följande 4-mannalag. I klass I ställde mästare och A-spelare upp, i klass II B- och C-spelare samt i klass III oregistrerade. Arrangören, FÖB:s IF, hade till tävlingen donerat ett nytt vandringspris för 2-mannalag.

De bästa resultaten blev:

Individuellt:

Klass I: 1) A Löwén, LME, 1613 p. (*koncernmästare*), 2) A Jansson, LME, 1544 p, 3) N Lundborg, SRA, 1539 p. *Klass II:* 1) E Lindgren, LME, 1547 p, 2) R Lundgren, KV, 1535 p, 3) E Nilsson, LME, 1492 p.

Klass III: 1) S Olstedt, Rifa, 1461 p, 2) G Eklund, Rifa, 1402 p, 3) Arnold Adeby, LME, 1386 p.

2-mannalag:

Klass I: 1) Å Holmgren—A. Löwén, LME 2, 755 + 857 = 1612 p, (*koncernmästare*), 2) S Holm—A Jansson, LME 3, 803 + 783 = 1586 p, 3) Allan Adeby—Arne Adeby, LME, 1, 793 + 755 = 1548 p.

Klass II: 1) E Elven—Ch. Åsenlund, SRA 4, 731 + 735 = 1466 p, 2) G. Byrenius—T Tranberg, LME 6, 749 + 702 = 1451 p, 3) A Olofsson—T Trygg, LME 10, 712 + 730 = 1442 p.

Klass III: 1) S Ohlsson—H Carlsson, Rifa 3, 702 + 656 = 1358 p, 2) O Heiderberg—G Eklund, Rifa 2, 657 + 685 = 1342 p, 3) M Byström—H Ohlsson, Rifa 4, 663 + 635 = 1298 p.

4-mannalag:

1) LME 2, S Holm, A Jansson, C Bernström, E Lindgren, 3077 p, *koncernmästare*, 2) FÖB 1, K Hurtig, S Lundell, S Erlandsson, L Hansson, 3012 p, 3) SRA 1, N Lundborg, R Andersson, G Boije, O Sjöberg, 2925 p.

Koncernmästerskapet på skidor

Sieverts Kabelverks Idrottsklubb hade abonnerat en buss — inte av allra modernaste långfärdsmodell, men idealisk för sitt ändamål — för transport av koncernens skidlöpare ut till Hellasgården lördagseftermiddagen den 5 mars. När alla kommit till ort och start kunde arrangerande HF räkna in 40-talet skidåkande LM-are. Dålig anslutning således, trots att vintern varit vit och fin med rika tillfällen för träning.

Att tävlingen blev krävande, trots att banan var lätt, berodde på dåligt glid i det ymniga snöfallet med temperatur omkring nollpunkten.

Resultat:

Seniorer 15 km

1. H Asekainen, HF, 0.59.37 (*koncernmästare*); 2. B Öberg, FÖB, 1.03.26.

Yngre oldboys 10 km

1. R Brannerud, HF, 44.47 (*koncernmästare*); 2. F Lindgren, SKV, 45.06.

Äldre oldboys 10 km

1. D Åkerlund, KV, 48.18 (*koncernmästare*); 2. H Forsberg, HF, 49.25.

Juniorer 10 km

1. A Mattsson, HF, 42.34 (*koncernmästare*); 2. A Sarling, SKV 43.13.

Damer 5 km

1. W Sinnikka, SKV, 28.28 (*koncernmästarinna*); 2. T. Lindström, SKV, 35.15.

Nyborjare 10 km

1. G Sparremo, RGA, 46.19; 2. O. Mattisson, SKV, 51.18.

Första KCM i badminton

Vid LME:s första KCM i badminton den 12 mars i Solna Badmintonhall ställde 23 spelare upp från fem företag. Landsorten var tyvärr endast representerad av L Ekstrand och R Medin från Katrineholm, båda utmärkta spelare. En god insats gjorde även Olsson, SKV, som kom till finalen i seniorklassen, där dock Doma, SRA, blev för svår för honom. Doma hemförde nu sitt första KCM i seniorklassen där 16 spelare startade.

Oldboysklassen som, bortsett från Nicklasson, SER, var en ren Radiola-

(Forts. på sid. 40)

Undertecknad ber härmed få framföra en synpunkt på försäljningen i lilla matsalen vid HF. När man väl har kämpat sig fram till disken och fått vad man vill ha, finner man sig stående i en ny kö, nämligen den som leder till det bord där den egenhändiga paketeringen sker. Hur vore det att åtminstone i stället för snören införa klistreremсор, vilka går betydligt snabbare att applicera. Alla kan ju inte likna systembolagsexpediter, som expediera en extra tilldelning på 4 tiondelar blankt.

Den mordiska knuten

Uppdelning av avd. G

I samband med GC:s ing. G Grönwalls uppnående av pensionsåldern har avd. G den 1 april 1955 uppdelats genom följande överföranden:

Till avd. C:

sektion *Ga* såsom *Cfa* med ing. O Fredriksson som chef, sektionerna *Gk* och *Gs* såsom *Cfr*.

Cfr handhar även rekrytering och utbildning av vävkopister.

Till avd. A:

Gp ing. N Holmdin med medhjälpare;

till avd. M:

Gp ing. Rolf Ericsson med medhjälpare;

till avd. RGA:

ing. Å Bornholm, *Gp*, med placering på *RGA/Ta*;

till avd. Sp:

Gm ing. G Byrenius med medhjälpare såsom *Spm*;

Gn ing. G Berggren med medhjälpare, ävensom herrar G Bergman och S Fröderberg, *Gp*, såsom *Spn*.

Standardiseringen och rätta användningen av råmaterial, toleranser, detaljer etc. skall för moderbolagets och i viss utsträckning för koncernens del handhas av *Spm* och *Spn*. Varje större avdelning, som ej är på HF, t. ex. avd. T, RGA, etc. bör skaffa sig egna liknande standardiseringsorgan, som skall intimt samarbeta med *Sp*. För att ej i onödan duplicera organisationen har bestämts, att *Sp*:s personal skall som hittills vara standardiseringsinstans för HF, varför motsvarande grupper ej erfordras på t. ex. avd. X och N.

De till Cf överförda arbetsuppgifterna av allmän karaktär, såsom ljuskopiering, registrering, utsändande av underlag till samarbetande bolag etc., skall skötas av Cf för alla på HF registrerade ritningar.

Nybildad organisationsgrupp

För att samordna och intensifiera den förenkling och rationalisering av kontorsarbetet, som hittills bedrivits såväl av ing. Grönwall med medhjälpare som av andra instanser (bl. a. *DpC*) inom och utom företaget, bildas en särskild *organisationsgrupp So*, som sorterar direkt under SD. *So* erhåller huvudsakligen följande arbetsuppgifter:

att genomföra metodstudier och arbetsanalyser av olika förekommande kontorsrutiner,

att handha frågor gällande planering och beordring inom HF och mellan HF och andra företag och i sam-

band därmed vara sammanhållande instans för alla nummerserier, att handha konstruktionen av företagets blanketter, att handha frågor gällande systemen för produkternas specificering och utveckla LME-registret, att som central instans insamla uppgifter om och studera olika slag av kontorsteknisk utrustning, Till *So*-gruppen, som är under uppbyggnad, överföres ing. Helge Axelson, *Gp* och ing. Bertil Franzon, *Go*. Ing. Grönwall tjänstgör inom *So* som konsulterande i organisationsfrågor. Till chef för *So* har utsetts herr Finn Hansen, *SoC*.

Schackspalten

En turnering med halvtimmespartier i klass I och II avverkades under vårsäsongen. Det blev den rutinerade matträven E Johansson, Vt 39, som segrade i klass I, medan en annan spelare i det starka schackgänget från Vt 39, F Lund, tog hem klass II.

Resultat:

Klass I: 1. E Johansson, Vt 39; 2. G Andersson, Vt 42; 3. H Sundqvist, T2ab.

Klass II: 1. F Lund, Vt 39; 2. E Laikse, T2ab; 3. S Wärnberg, Vt 42.

Tävlingsuppgiften i nr 1

Tävlingsuppgiften i förra numret av KONTAKTEN hade lockat bara ett fåtal deltagare, vilkas lösningar samtliga var korrekta. Vit vinner på följande eleganta sätt: 1) c7, Td6t; 2) Kb5, Td5t; 3) Kb4, Td4t; 4) Kb3, Td3t, 5) Kc2, Td4!. Om nu 6) c8D så 6) — Tc4t; 7) Dxc4 patt. Men vit spelar 6) c8T!! varpå följer 6) — Ta 4; 7) Kb3! och vit vinner. Tian gick denna gång till E Karlsson, Tvkp.

Nytt schackproblem

Lösningar till tävlingsuppgiften nedan skall vara märkta »Schack» och Kontaktens red. tillhanda senast den 15 maj. Den först öppnade korrekta lösningen belönas med en tia.

Vit drar, remis

Första KCM i badminton

(Forts. fr. föreg. sida)

klass blev trots detta spännande. Mångfrestaren E Cornvik utgick här som segrare efter att i en hård final ha slagit H Mothander. 7 startande.

På söndagen spelades dubbeln med 9 startande par. Katrineholmarna visade även här sin goda klass. De slog sig fram till finalen mot Dahlberg—Cornvik, SRA, och tog här första set med 15—1. SRA-paret kröp emellertid ur säcken och vann de båda följande seten med 15—11. Cornvik tog därigenom sitt andra KCM i denna tävling och blev därmed bästa poängplockare.

Det hela var en trevlig och lyckad tävling där man dock gärna vill se flera deltagare från landsortsklubbarna.

Ton

FRÅN FÖRETAGSNÄMNDERNA

Karlskronafabriken

Sammanträde den 16 december 1954

Hr Olsson anförde, att produktionen av telefonapparater vid fabriken under 1954 syntes komma att uppgå till 282 000, vilket var den högsta siffra som hittills uppnåtts. Arbetstillgången hade, speciellt under sista halvåret, varit synnerligen god.

För år 1955 hade vissa prognoser uppgjorts, varvid beräknats en ungefär lika stor produktion av telefonapparater som för år 1954. Däremot visste man ännu icke hur produktionen av specialapparater skulle komma att utvecklas. Övertagandet av tillverkningen av fingerskivan från Söderhamns-fabriken samt största delen av detaljtillverkningen för den samma kom däremot att ge fabriken en ökad totalproduktion. Denna ökning skulle komma att kräva ytterligare arbetskraft.

Belysningen på verkstaden

Fru Svensson omtalade, att önskemål framkommit om platsbelysning vid vissa maskiner på verkstaden. Hr Wrette anförde, att viss platsbelysning hade anskaffats, men att det syntes som om den användes i mycket ringa utsträckning. Hr Ekström meddelade, att en undersökning beträffande belysningen tidigare hade företagits på verkstaden. Denna undersökning hade givit vid handen, att ljusförhållandena vid den tidpunkten var tillfredsställande. Om det emellertid ansågs påkallat skall tillfredsställande belysning på arbetsplatsen ordnas enligt lag. Hr Olsson var av den åsikten att platsbelysning behövdes på många håll i verkstaden, men att förhållandena var mycket olika vid olika maskiner. Belysningsfrågan skulle tagas upp till utredning.

Trivsel i arbetet

Hr Fast framhöll, att en av företagsnämndens viktigaste uppgifter var att medverka till att trivseln i arbetet befordrades. Denna uppgift borde ägnas speciell uppmärksamhet vid de tillfällen då företaget anställde ny personal i större utsträckning. Denna personals svårigheter att anpassa sig till sin nya omgivning gav nämligen ofta upphov till att irritation uppstod på arbetsplatsen. Det var därför ett önskemål att företagsnämnden genom ett uttalande fick trivselfrågan att framstå som synnerligen väsentlig i fabriken nuvarande expansionsperiod. Även personalorganisationerna borde ta upp trivselfrågan till behandling på programmet och söka komma till rätta med aktuella problem.

Hr Olsson framhöll att friktioner nödvändigtvis uppstod när arbetsstyrkan ökade, som den gjort vid KA under senare tid, och att alla borde hjälpas åt att ytterligare förbättra samarbetet mellan de olika kategorierna vid företaget. Hr Håkansson anförde, att arbetsledarna å sin sida önskade på allt sätt främja trivseln på arbetsplatsen och framhöll vikten av att man även organisationsvis diskuterade denna fråga.

Vid sammanträdet diskuterades även verkstadens förråd av förbrukningsmaterial och sekreteraren lämnade en kort redogörelse för den allmänna sjukförsäkringen samt för hjälpkassornas och hjälpfondens fortsatta verksamhet.

Avdelning Erga

Sammanträde den 20 december 1954

Hr Nilsson omtalade, att orderingsgången inkl. legoarbeten per den 30 november 1954 låg i höjd med orderingsgången 1950 och högre än 1952 och 1953 vid samma tid. Orderingsgången på Sverige låg på ungefär samma nivå som åren 1950, 1952 och 1953, vilket emellertid innebar en ned-

gång i försäljningen, då i orderingsgången medräknats legoarbeten som successivt ökat under de senaste åren. Nedgången i den svenska försäljningen komparerades emellertid av uppgången i försäljningen till utlandet, där orderingsgången per den 30 november väsentligt översteg orderingsgången vid samma tidpunkt åren 1952 och 1953. Utlandsförsäljningen kunde för närvarande betecknas som mycket tillfredsställande och leveranstiderna började bli längre.

På fråga av hr Johansson anförde hr Nilsson, att det ännu ej var fastställt huruvida och i vilken omfattning legoarbetena för Huvudfabriken skulle fortsätta. För närvarande skulle det vara till fördel för avdelningen om legoarbetena upphörde, då det fanns möjligheter att sysselsätta avdelningens arbetskraft med egen tillverkning. Läget var emellertid sådant att det var nödvändigt att hjälpa Huvudfabriken med viss produktion, som det ur koncernsynpunkt var viktigt att få fram.

Hr Nilsson omtalade, att efter den under året genomförda omorganisationen avdelning Erga omhändertog teknik och försäljning för en större del av koncernen än tidigare. Verkstaden hade på grund härav underställts HF/SpC, under vilken alla telefonfabrikernas verkstäder sorterades. Vidare kom större delen av den redovisning, som tidigare legat på Erga, att övertagas av Huvudfabrikens Ekonomiska avdelning.

Grupparbete inom företagsnämnden

Hr Nyström anförde beträffande diskussionen vid föregående företagsnämnds-sammanträde om aktivisering av nämndarbetet genom grupparbete, att det visat sig innebära vissa svårigheter att starta en sådan verksamhet utan direkt medverkan från företagsledningens sida. Om direktiven för grupparbetet kom från företagsledningen torde emellertid ingångsättningssvårigheterna kunna övervinnas. Det var emellertid möjligt att tiden ännu ej var mogen för en försöksverksamhet av detta slag på Erga. Ärendet låg för närvarande för vidare behandling hos SIF-klubben.

Förslagsverksamheten

Hr Nilsson omtalade, att sedan föregående sammanträde inget förslag inlämnats till förslagskommittén.

Hr Johansson framförde ett önskemål att inlämnade förslag av förslagskommittén skulle behandlas snabbare än som nu skedde och att ersättning för belönade förslag skulle kunna utbetalas även innan företagsnämnden yttrat sig över inlämnade förslag. Hr Nilsson anförde, att ett sådant förfarande skulle genomföras. Detta var möjligt då rapport från förslagskommittén alltid lämnades i företagsnämnden och nämndens ledamöter i samtliga fall i efterhand hade tillfälle att yttra sig.

Huvudfabriken

Sammanträde den 4 februari 1955

Hr Thorelli meddelade bl. a. följande:

Tack vare de vid föregående företagsnämnd omtalade leveranserna till Mexico och Argentina har Telefonfabrikernas fakturering blivit större 1954 än exempelvis 1952, som hittills visat den största faktureringen i bolagets historia. Om man dessutom tar i betraktande att prisnivån nu är lägre, motsvarar den sålunda en ännu större produktionsvolym. Noggrannare siffror kommer att lämnas i samband med kommentarerna till bokslutet.

Orderingången under 1954 var större än tidigare liksom även det ofakturerade orderbeståndet, som för Telefonfabrikernas del uppgick till cirka 300 miljoner kronor.

Koncernen i Sverige visar ungefär samma bild som Telefonfabrikerna med en fakturering och orderingång som varit större än tidigare. Antalet anställda i koncernen i Sverige var vid årsskiftet 13 250, att jämföra med antalet i mars 1952, som hittills varit maximum, nämligen 14 200 personer.

Under senare tid har telefonstationer satts i drift i bl. a. Panama, Brasilien, Venezuela och Finland. I Sverige har exempelvis igångsatts stationen i Halmstad. Order på koordinatväljarstationer har erhållits för bl. a. Rangoon i Burma och för Helsingfors' förorter. Vidare har order på den första stationen till USA erhållits, nämligen för staden Seymor i Indiana.

Byggnadsplaner

Hr Lindberg omtalade bl. a. att en utbyggnad av Katrineholms-fabriken pla-

nerades. Vidare kom Karlskronafabriken att i det närmaste fördubblas. Utbyggnaderna såväl i Katrineholm som i Karlskrona var avsedda att ligga i anslutning till de befintliga fabriksbyggnaderna.

Vidare planerades en utbyggnad av kontorshuset i Midsommarkransen. Utbyggnaden skulle få formen av en förlängning av det s. k. Tornhuset. Den nya byggnaden beräknades få en höjd av 12 à 13 våningar.

Arbetskraftstillgången i Stockholm är relativt dålig, sett på kort sikt. Därför har planerna på utbyggnad i landsorten tillkommit. Såväl i Karlskrona som i Katrineholm är arbetskraftstillgången relativt god.

Ingenjör Boye lämnade en redogörelse för MTM-metoden för bestämning av bästa arbetsmetoder, varefter följde en diskussion.

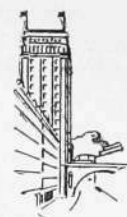
I anslutning till ett förslag från hr Milton vid tidigare sammanträde angående vissa förmåner åt arbetare med lång anställningstid, meddelades att bolagets styrelse beslutat förbättra ålders-, invalid-, hustru- och änkeunderstöden för arbetare med mer än 30 års anställningstid.

Förslagsverksamheten

Hr S Jacobsson meddelade att verkstadens förslagskommitté sedan föregående sammanträde behandlat 8 förslag, varav 2 förslag belönats med sammanlagt 285 kronor; 2 förslag var under utredning. Under 1954 hade verkstadens förslagskommitté behandlat sammanlagt 45 förslag, varav 23 belönats med sammanlagt 2 880 kronor. Hr Frenning meddelade, att förslagskommittén vid Huddingefabriken erhållit 2 förslag, vilka emellertid ännu ej färdigbehandlats.

Hr Lindberg omtalade att kontorets förslagskommitté behandlat 11 förslag, varav 4 belönats med sammanlagt 200 kronor. Under 1954 hade kontorets förslagskommitté behandlat 48 förslag, varav 14 belönats med sammanlagt 595 kronor. 3 förslag var ännu ej färdigbehandlade.

Hr Lindberg meddelade att en förslagsställare vid Huvudfabriken år 1951 inlämnat ett förslag beträffande ändrad lindningsmetod. Detta förslag hade då belönats med 500 kronor. Enligt statuterna för förslagsverksamheten kunde ett förslag, som hade belönats, upptagas till omprövning inom två år, om det kunde antagas att förslaget var av större värde än vad den ursprungliga belöningen avsåg. Förslagsställaren hade visserligen icke begärt att hans förslag skulle omprövas inom denna tidsrymd, men bolaget hade dock tilldelat honom en gratifikation av 2 500 kronor med anledning av förslagens värde.

LM Ericssons Svenska Försäknings AB

Sammanträde den 9 februari 1955

Hr J Ericsson meddelade, att sedan föregående nämndsammanträde 4 nya förslag behandlats av förslagskommittén, varav 1 belönats med 25 kronor.

Stödförsäkring

Hr Hellman anförde, att många av firmans reparatörer hade bilar, i vilka de ofta transporterade dyrbar materiel, för vilken det förelåg stöldrisk. Han framställde en fråga huruvida det fanns någon försäkring som täckte denna stöldrisk och i så fall vilka bestämmelser som gällde. Om någon sådan försäkring icke fanns, kanske det vore möjligt att teckna en kollektiv stödförsäkring eller inrymma en sådan i någon av firmans redan tecknade försäkringar.

Hr J Ericsson anförde, att det tidigare visat sig att kostnaderna för en kollektiv stödförsäkring var så höga, att de inte stod i rimlig proportion till den stöldrisk som förefanns. För närvarande gällde därför att om anförtrödd materiel skulle förkomma och det framgick att största försiktighet hade iakttagits, bolaget stod självrisk. Endast i det fall då slarv vid handhavandet av materielen förelåg kunde den enskilde bli ersättningsskyldig. En ny undersökning beträffande kostnaderna för en kollektiv stödförsäkring vore kanske lämplig.

Som avslutning på sammanträdet visades filmen »Nyckeln till bättre välstånd» och en film om förslagsverksamheten i en engelsk industri.

Sammanträde den 14 februari 1955

Hr Jonsson lämnade en redogörelse för det allmänna dagsläget och omtalade bl. a., att på grund av bolagets expansion ett antal nybyggnader planerades, bl. a. en utbyggnad av Katrineholms-fabriken, som skulle komma att ligga i anslutning till den redan befintliga fabriken.

Hr S Jacobsson meddelade, att den omnämnda utbyggnaden av fabriken beräknades komma att omfatta cirka 3 000 m². Härigenom skulle en ökning av lindningen med cirka 40 % bli möjlig. Som nya tillverkningsgrenar i Katrineholm planerades vidare bakelitgjutning, pressning, svarvning av kärnor och ytbehandling. På så sätt skulle tillverkningen av rellullarna komma att koncentreras till Kh.

Hr Lundgren lämnade med underlag av byggnadsritningar en redogörelse för den planerade utökningen av fabriksbyggnaden. Han underströk, att man vid underhandlingar med stadens myndigheter framfört uttryckliga önskemål om att få flera bostadslägenheter för personalen vid fabriken, vilket var av stor betydelse för rekryteringen av arbetskraft.

Vidareinformationen

Hr G Eriksson anförde, att företagsnämndens vidareinformation vid fabriken fick anses vara relativt god men att den borde kunna göras ännu bättre. För närvarande föredrogs protokollen från företagsnämnderna på organisationernas klubbmöten, men många av de anställda hade ej tillfälle att deltaga vid dessa tillfällen. Ett sätt för vidareinformation som också visat sig mycket tillfredsställande var att till varje nämndsammanträde inbjuda ett antal av de anställda att närvara. Hr Eriksson framförde ett förslag att sammandrag av nämndprotokollen skulle snarast efter sammanträdena utläggas på vissa platser inom fabriken, så att den som var intresserad med lätthet skulle få reda på vad som behandlats vid sammanträdena.

Nämnden beslöt bl. a. att man i fortsättningen skulle anslå sammandrag av protokollen på anslagstavlor i fabriken. Vidare diskuterades att ett offentligt företagsnämndssammanträde skulle anordnas. Till denna fråga skulle man emellertid återkomma sedan vissa riktlinjer dragits upp för ett program för en sådan afton.

Förslagsverksamheten

Hr Lundgren omtalade, att ett tidigare inlämnat förslag slutbehandlats och belönats med 500 kronor. Sedan föregående sammanträde hade 3 nya förslag behandlats av förslagskommittén. Förslagen hade belönats med sammanlagt 225 kronor.

Hr S Eriksson framställde en fråga hur man vid t. ex. Katrineholmsfabriken blev informerad om förslag som inlämnats vid andra koncernföretag. Det torde nämligen vid dessa företag inlämnas förslag som skulle kunna tillgodogöras även vid Kh. Hr Jonsson anförde, att det för några år sedan beslutats att Huvudfabrikens förslagskommitté skulle tjänstgöra som central instans i dessa frågor. Dit skulle de förslag insändas, som ansågs vara av intresse för övriga koncernföretag. Denna clearing hade kanske inte fungerat fullt tillfredsställande hittills och frågan skulle komma att tagas upp till behandling, så att användbara förslag skulle få spridning inom koncernen.

Sieverts kabelverk

Sammanträde den 17 februari 1955

Hr Westling anförde bl. a., att så långt läget idag kan förutsägas det ser ljust ut ur sysselsättningssynpunkt. Ökningen av orderingen under slutet av föregående år har fortsatt. Vi har emellertid för närvarande ingen orderstock av den storlek som fanns under åren 1951—1952, men den synes vara tillräcklig för att bereda en jämn sysselsättning.

På grund av det minskade orderbeståndet är läget mera labilt än tidigare. Vad som ytterligare försvårar ett bedömande av framtiden är att Televerket, vid risk för inflationistisk utveckling i landet, kan tänkas icke få disponera nu föreslagna investeringsanslag. En sådan utveckling kommer att få omedelbar inverkan på produktionen vid bolaget. För närvarande är det emellertid ej möjligt att yttra sig om en trolig utveckling härvidlag.

De svårigheter vi har för närvarande ligger mera på råvarusidan. Svårigheten att erhålla råmaterial inverkar ännu ej på produktionen, men lagren av papper och järnband har minskat så att även ett tillfälligt avbrott i tillförseln av detta material skulle bereda vissa svårigheter. För närvarande föreligger även viss brist på koppar på grund av strejk i Rhodesia, vilken också fått till följd att kopparpriset höjts. Vi har visserligen kontrakt på hela 1955 års behov, men trots detta har februari månads leveranser inställt och marsleveranserna väntas bli reducerade med cirka 50 %. Mycket tyder emellertid på att förhållandena skall förbättras. Sålunda har under de två sista dagarna kopparpriset fallit rätt avsevärt, vilket torde tyda på, att de värsta svårigheterna snart är överständerna.

Sammanfattningsvis kan emellertid sägas, att läget för närvarande kan betecknas som ganska tillfredsställande.

Skyddsverksamheten och pristävlan

Hr Karlsson anförde, att för den skyddspristävlan, som pågått under 1954, bolaget hade uppsatt 40 obligationer på vardera 50 kronor som pris. Tävlingen, som nu avgjorts, hade avsett att varje avdelning i största möjliga utsträckning skulle minska sin tidigare olycksfrekvens. Resultatet av tävlingen blev att avdelningarna 44 och 74 erövrade 15 obligationer, avdelning 31 10 obligationer, avdelning 21 7 obligationer, avdelningarna 18, 20, 70 och 71 5 obligationer samt avdelning 30 3 obligationer. Obligationerna hade ut-

lottats bland de anställda på resp. avdelning.

Hr Karlsson anförde vidare, att avdelning 74 inte haft något olycksfall under åren 1953—1954 och föreslog, att om avdelningen uppnådde exempelvis 700 olycksfallsfria arbetsdagar, personalen på avdelningen på något sätt skulle uppmuntras.

Hr Westling anförde, att detta förslag skulle beaktas. Det var vidare glädjande att 1954 års pristävlan syntes ha omfattats av ett större intresse än 1953 års pristävlan. För närvarande förelåg nya bestämmelser angående skyddspristävlan för år 1955. För dessa bestämmelser lämnade hr Franzson en redogörelse.

Beträffande olycksfallsstatistiken för år 1954 meddelade hr Franzson bl. a., att antalet olycksfall i arbetet minskat från 120 år 1953 till 84 år 1954. Procentuella fördelningen av olycksfallsorsakerna visade att halkning och slintning förorsakat 27 % av olycksfallen, transporter 27 % och arbetsmaskiner 15 %. Antalet sjukdagar på grund av olycksfall i arbetet hade ökat från 18,2 år 1953 till 24,4 år 1954. Antalet olycksfall per 100 årsarbetare hade vidare minskat från 13,9 år 1953 till 9,5 år 1954.

Hr Westling anförde, att den givna redogörelsen för olycksfallsstatistiken visade att utvecklingen beträffande olycksfall i arbetet gick i rätt riktning och hoppades att den nya skyddspristävlingen skulle medverka till att olycksfallsfrekvensen sjönk ytterligare.

Hr E. Nilsson tog upp till diskussion rökutvecklingen vid armeringsmaskinerna. Härvid framgick att pågående försök med filteranordningar föreföll lovande. Hr Nyman redogjorde för fritidsverksamheten under år 1954 och hr Roos lämnade en redogörelse för åtgärder som vidtagits för att minska spill och kassation i gum-miledningsfabriken.

Fabriken i Söderhamn

Sammanträde den 18 februari 1955

Hr Ericsson omtalade, att sedan föregående nämndsammanträde 5 förslag slutbehandlats av förslagskommittén. Samtliga förslag hade belönats med sammanlagt 250 kronor.

Flyttningen och nybygget

Hr Ericsson omtalade, att kostnaderna för den nya utbyggnaden av Söderhamnsfabriken beräknades komma att uppgå till cirka 890 000 kronor. Grundgrävningen var i det närmaste färdig och grundstätt-

ningen hade påbörjats. Byggnaden var kontrakterad att vara färdig den 15 oktober. En lokal i angränsande fastighet hade förhyrts. Hit kom bl. a. att överflyttas tillverkning av snören och kablar. Inflyttning skulle ske omkring den 1 mars.

Hr Erling anförde beträffande överflyttningen, att på monteringsavdelningen för närvarande tillverkades 3 000 fingerskivor per vecka och att på avdelningen sysselsattes 20 personer. Överflyttningen av denna tillverkning till Karlskronafabriken fortsatte emellertid och i mitten av april beräknades cirka hälften av ovan nämnda tillverkning ha överflyttats. På 500-väljarna sysselsattes 34 personer, av vilka 3 för närvarande var på Huvudfabriken i Stockholm för utbildning. Magnetkoppling och propstång har helt övertagits från HF och om någon månad beräknas även hela centreringen ha överflyttats till SÖ. Beträffande omkastaren och tallriken till 500-väljaren har för närvarande till SÖ överflyttats cirka 50 %. I och med mars månads utgång skall drygt hälften av hela 500-väljaren vara helt övertagen av SÖ.

På finmekaniska avdelningen sysselsattes 35 personer på fingerskivstillverkningen. 12 000 detaljsatser produceras per vecka. KA har övertagit en del av denna tillverkning och omkring början av juli kommer fingerskivan att vara helt överflyttad dit. Orsaken till att överflyttningen fördröjts har bl. a. varit svårigheterna att skapa ett buffertlager.

På 500-väljaren sysselsattes för närvarande 10 personer. I och med att större utrymmen kan beredas på verkstaden kommer ytterligare tillverkning att överflyttas till SÖ. Förrådet av fingerskivorna skall flyttas och i stället skall detaljförrådet för 500-väljaren förläggas till fingerskivornas gamla plats. Tillverkning och förråd av multipelmattorna har helt överflyttats från Huvudfabriken till Söderhamnsfabriken.

Interna transporter

Hr Carlsson anförde, att de verktyg som lämnades in för slipning och justering måste bäras mellan verktygsavdelningen och resp. avdelning och framställde ett förslag att något slag av transportmedel skulle anskaffas för att underlätta arbetet.

Hr Ericsson omtalade, att frågan hade diskuterats och att beslut fattats att en universalflytvagn skulle anskaffas. Vidare kom en gaffeltruck att inköpas för transport av tyngre verktyg och lådor m. m. För avlyftning av tunga verktyg skulle en balk uppsättas på verktygsavdelningen, där ett spel skulle anbringas. Vid sammanträdet lämnade vidare hr Skjutare en redogörelse för SÖ-fabrikens bokslut och hr Wähleman redogörde för MTM-metoden.

Kabelverket, Älvsjö

Sammanträde den 22 februari 1955

Hr Steiner omtalade, att sedan föregående företagsnämndssammanträde 3 förslag behandlats av förslagskommittén. 2 av förslagen hade belönats med sammanlagt 175 kronor.

Hr Eklöv meddelade, att under 1954 25 förslag inlämnats för bedömning, varav 21 förslag belönats med sammanlagt 2 300 kronor. Lägsta belöning för förslag som inlämnats under året hade utgått med 50 kronor och högsta belöning med 300 kronor.

Dagsläget

Hr Westling anförde, bl. a., att läget för dagen kan betecknas som övervägande ljust, speciellt på försäljningssidan. I december erhöles årsbeställning för 1955 från Televerket, vilket innebär att vi i dag har ineliggande order från Televerket för lokal- och stationskabel av samma storlek som år 1954. Televerket har emellertid gentemot KV en klausul, innebärande att om verket skulle tvingas att i slutet av året inskränka sina behov av kabel, verket skall få skjuta på leveranserna över årsskiftet 1955/56. Detta skulle emellertid för Kabelverket ej medföra något avsevärt avbräck, då vi kan räkna med att erhålla en del utländska beställningar, som vi för närvarande har svårt att taga.

Beträffande lacktråden har vi erhållit beställningar för större delen av 1955 från såväl Nynäshamn som Moderbolaget, vilket innebär att denna tillverkning är belagd året ut. Snörtillverkningen är fullbelagd och som konjunkturläget nu är, ser detta förhållande ut att stå sig under hela det kommande året.

Avsättningsmöjligheterna är således tillfredsställande medan däremot på råvarusidan vissa svårigheter föreligger. Bland annat har leveranserna av papper blivit försenade och vårt buffertlager har minskat. Kopparförsörjningen kan också komma att bereda svårigheter. Under hösten 1954 drevs kopparpriset i höjden på grund av strejker i Chile och USA. När dessa strejker upphört utbröt strejker i Rhodesia, vilka fortfarande till viss del pågår. Trots att vi har kontrakt för hela vårt kopparbehov 1955 inställdes februarileveranserna och leveranserna i mars beräknas komma att uppgå till cirka 50 %. Svårigheterna kommer dock att bli kännbara först i maj månad, om läget icke undergår någon förändring. De sistlidna dagarna har dock kopparpriserna sänkts något och detta torde vara ett tecken på

att den svåraste situationen för närvarande kanske är över. Kopparkonsumtionen i världen är emellertid mycket hög och det torde dröja rätt lång tid innan den produktion, som förlorats på grund av strejkerna, åter har arbetats in. Beträffande plastråvarorna är läget tillfredsställande.

På det hela taget torde vi kunna se ljust på situationen, speciellt beträffande avsättningssidan, och vi hoppas att även komma tillrätta med råmaterialförsörjningen.

Produktionen av den spunna tråden i Stugsund har som bekant minskat på grund av övergången till plastledning. Beträffande spinningen vid HU har diskuterats en överflyttning till KV i slutet av året.

På fråga av hr Edman anförde hr Westling, att tillverkningen av den grova lacktråden, som ju går till spunnen tråd, troligen skulle komma att minska något under innevarande år.

Olycksfallsstatistiken 1954

Hr Eklöv anförde, att av de 15 verkstadsavdelningarna 9 stycken inte haft något olycksfall under året, 2 avdelningar haft högre olycksfallsfrekvens än föregående år och övriga avdelningar lägre olycksfallsfrekvens än tidigare.

Antal olycksfall i arbetet per 100 årsarbetare hade under år 1954 uppgått till 3,2 mot 7,9 år 1953, medan antalet olycksfall utom arbetet per 100 årsarbetare stigit från 1,1 1953 till 2,1 1954. Summa olycksfall i arbetet under 1954 uppgick till 11 och summa olycksfall utom arbetet till 10. Medeltal sjukdagar per olycksfall under året hade för olycksfall i arbetet varit 12 (1953 11) och för olycksfall utom arbetet 23 (1953 18).

3 av olycksfallen under 1954 hade orsakats av transportmedel, 2 av maskiner, 2 av skarpa föremål, 2 av brännande ämnen, 1 av fallande föremål samt 1 av halkning.

Beträffande den pågående skyddskampanjen anförde hr Eklöv, att studiecirkeln var i arbete med sammanlagt cirka 80 deltagare. Största delen av kurserna var för närvarande genomgångna.

Hr Westling anförde, att olycksfallsfrekvensen visade en glädjande nedgång och hoppades att denna skulle fortsätta även under innevarande år.

Hr Eklöv lämnade vidare en redogörelse för 1954 års skyddspristävlan.

Hr Edman framställde ett förslag om gladda färger i vissa lokaler inom verkstaden, och sekreteraren lämnade en redogörelse för reglerna för de nya arbetarunderstöden.